

Talkootyöhön liittyvien verotuksellisten seikkojen huomioiminen ja niiden vaikutukset urheiluseuroissa

Mari Hankaniemi

Opinnäytetyö, AMK

Kesäkuu 2025

Tradenomi (AMK), liiketalouden tutkinto-ohjelma

Hankaniemi Mari

Talkootyöhön liittyvien verotuksellisten seikkojen huomioiminen ja niiden vaikutukset urheiluseuroissa

Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Kesäkuu 2025, 59 sivua

Liiketalouden ala, liiketalouden tutkinto-ohjelma. Opinnäytetyö, AMK.

Julkaisun kieli: suomi

Julkaisulupa avoimessa verkossa: kyllä

Tiivistelmä

Urheiluseurojen toiminnan kustannukset nähtiin kohonneen merkittävästi vuosien aikana ja urheiluseuroissa etsittiin koko ajan lisää keinoja toiminnan rahoittamiseen muilla tavoin kuin harrastusmaksuja nostamalla. Talkootöiden tekeminen koettiin merkittävänä vaihtoehtona varojen hankkimiseen. Talkootöiden tekemiseen liittyvät verotukselliset seikat tunnustettiin haasteelliseksi ymmärtää ja käsitellä seuratoimijoiden päätöksenteossa. Tässä tutkimuksessa käytiin läpi urheiluseuroissa tehtävään talkootyöhön liittyviä verotuksellisia seikkoja urheiluseuratoimijoiden näkökulmasta. Tutkimuksen tavoitteena oli löytää urheiluseurojen näkemyksiä talkootyöhön liittyviin verotuksellisiin haasteisiin ja niiden mahdolliseen vaikutukseen urheiluseuratoiminnan rahoitukseen.

Opinnäytetyö tehtiin käyttäen kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän keinoja. Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimusmenetelmä sopi tutkimukseen, koska urheiluseuroissa tehtävää toimintaa voidaan tutkia ja havainnoida käytännöllisten ja luonnollisten tilanteiden avulla, joissa ihmisten käyttäytymisellä on suuri merkitys. Aineistoa tutkimusta varten kerättiin teemahaastattelujen avulla toukokuun 2025 aikana. Haastateltaviksi valikoitui joukkuelajien urheiluseurojen edustajia, joilla oli tietoa seurassa tehtävistä talkootöistä. Haastateltavat valittiin edustamaan eri lajeja, jotta mahdolliset lajityypilliset erot talkootöiden tekemisessä pystyttiin havaitsemaan.

Urheiluseurojen varainhankinnassa ja talkootöiden tekemisessä pystyttiin tutkimuksen perusteella näkemään muutamia tyypillisiä tilanteita, joissa urheiluseuratoimijat toivoivat verotuksellisesti selkeämpiä ohjeita. Tutkimuksen tuloksena voitiin huomata, että harrastajilta perityt osallistumismaksut olivat urheiluseurojen merkittävin tulonlähde toiminnan kulujen kattamiseen. Erillisen varainhankinnan osuudessa nähtiin vaihtelua seurojen välillä, mutta jokaisessa seurassa sillä oli merkittävä rooli. Talkootöitä kolmannen luokan tehtiin seuroissa vaihtelevasti, mutta niiden lisäämiseen kaikissa seuroissa oltiin innokkaita. Urheiluseuratoimijoiden vastauksissa peräänkuulutettiin verottajalta tarkkoja ohjeistuksia, kuinka ja millaisilla edellytyksillä talkootöitä seuroissa voidaan tehdä verottomasti, ja missä tilanteissa tulo muuttuu verotettavaksi. Tutkimuksen perusteella voitiin todeta, että pääsääntöisesti vapaaehtoisvoimin pyöritettävissä urheiluseuroissa verotuksellista osaamista ei välttämättä löydy, ja vapaaehtoisten aika haluttiin käyttää päivittäisen toiminnan laadukkaaseen pyörittämiseen.

Avainsanat (asiasanat)

yleishyödyllinen yhteisö, urheiluseura, talkootyö, verotus

Muut tiedot (salassa pidettävät liitteet)

-

Hankaniemi Mari

Taxation of volunteer work in sports clubs

Jyväskylä: JAMK University of Applied Sciences, June 2025, 59 pages

Business Administration. Degree Programme in Business Administration. Bachelor's thesis.

Permission for open access publication: Yes

Language of publication: Finnish

Abstract

The operating costs of sports clubs were seen to have increased significantly over the years, and sports clubs were constantly looking for more ways to finance their activities in ways other than increasing hobby fees. Volunteering was seen as a significant alternative to raising funds. The tax issues related to volunteering were recognized as challenging to understand and deal with in the decision-making of club operators. This study reviewed the tax issues related to volunteering in sports clubs from the perspective of sports club operators. The aim of the study was to find sports clubs' views on the tax challenges related to volunteering and their possible impact on the financing of sports club activities.

The thesis was conducted using qualitative research methods. A qualitative research method was suitable for the study because the activities carried out in sports clubs can be studied and observed through practical and natural situations in which human behavior plays a major role. Data for the study were collected through thematic interviews during May 2025. Representatives of team sports clubs who had information about volunteer work carried out in the club were selected as interviewees. Interviewees were chosen to represent different sports so that possible differences in volunteer work carried out by the sport could be observed.

Based on the study, it was possible to see a few typical situations in sports clubs' fundraising and volunteer work, in which sports club operators wished for clearer instructions in terms of taxation. As a result of the study, it was noted that participation fees collected from enthusiasts were the most significant source of income for sports clubs to cover operating costs. The share of separate fundraising varied between clubs, but it played a significant role in each club. Volunteer work was carried out in varying degrees in the clubs until the third quarter, but all clubs were eager to increase it. The responses from sports club operators called for precise instructions from the tax authorities on how and under what conditions volunteer work in clubs can be done tax-free, and in which situations the income becomes taxable. Based on the research, it could be stated that in sports clubs, which are mainly run by volunteers, tax expertise is not necessarily found, and the volunteers' time was intended to be used for the high-quality running of daily operations.

Keywords/tags (subjects)

non-profit organization, sports club, volunteer work, taxation

Miscellaneous (Confidential information)

-

Sisältö

1	Johdanto	3
2	Tutkimuksen tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymykset	5
2.1	Tutkimusongelma ja tutkimuksen tavoite	5
3	Yleishyödyllisen yhteisön yhdistystoiminta ja talkootyö	7
3.1	Yleishyödyllinen yhteisö	7
3.1.1	Yleishyödyllisyys tuloverolaissa	8
3.1.2	Yleishyödyllisen yhteisön verovelvollisuus	9
3.2	Urheiluseuran yhdistystoiminta	11
3.2.1	Yhdistyslaki	11
3.2.2	Päätöksenteko ja taloudellinen toiminta urheiluseurassa	13
3.2.3	Urheiluseuran rahoitusvaihtoehdot	14
3.3	Talkootyö	19
3.3.1	Talkootyön käsite	19
3.3.2	Vastikkeellisen talkootyön verotuskohtelu	21
3.3.3	Verohuojennus ja ennakkopäätös	30
4	Tutkimuksen toteutus	32
4.1	Menetelmät	32
4.2	Teemahaastattelu aineistonkeruumenetelmänä	33
4.3	Aineiston analyysi	35
4.4	Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	36
5	Tutkimuksen tulokset	38
6	Pohdinta	46
6.1	Luotettavuus ja eettisyys	46
6.2	Tulosten tarkastelu suhteessa teoreettiseen viitekehykseen	48
6.3	Johtopäätökset ja kehittämissuhteet	50
	Lähteet	52
	Liitteet	56
	Liite 1. Haastattelurunko	56

Kuviot

Kuvio 1. Varainhankinnan keinoja urheiluseurassa.....	15
Kuvio 2. Talkootyön verokohtelu.....	21

Taulukot

Taulukko 1. Yleishyödyllisen yhteisön verovelvollisuus.....	11
Taulukko 2. Yhteenveto oikeustapauksista.....	30
Taulukko 3. Talkootyöt urheiluseurassa.....	45

1 Johdanto

Opinnäytetyön aiheena on talkootyöt urheiluseurassa. Erityisesti työssä keskitytään kolmannen lukuun tehtävään talkootyöhön, josta urheiluseura saa toimeksiantajalta korvauksen suoritetusta työstä. Opinnäytetyössä syvennytään tarkemmin tällaisten kolmannen lukuun tehtävien talkootöiden verokohteluun. Urheiluseurat ovat pääsääntöisesti voittoa tavoittelemattomia, yleishyödyllisiä yhteisöjä, joten niiden taloudellisessa toiminnassa ensisijaista on kattaa toiminnasta aiheutuvat kustannukset. Perinteisesti urheiluseurat saavat tuloja jäsen- ja osallistumismaksuista, yritysyhteistyöstä, myyjäisistä, arpajaisista, myyntityöstä ja talkoista. Urheiluseuroissa harrastusmaksujen pitäminen kohtuullisella tasolla koetaan yhdeksi tärkeimmäksi toimintaedellytykseksi, ja sen eteen seuroissa pyritään tekemään jatkuvasti kehitystyötä. Koko ajan kasvavat toimintakustannukset vaativat kuitenkin urheiluseuroilta alati kasvavaa lisäpanostusta rahoituspohjan kehittämiseksi, ja tässä talkootöiden tekemisellä on merkittävä rooli lisätulojen mahdollistajana.

Urheiluseuratoiminnassa kestävän kehityksen ajatusmalli on tärkeää laadukkaalle toiminnalle. Kestävän kehityksen mukaiset taloudelliset, sosiaaliset, ekologiset ja kulttuuriset tekijät vaikuttavat kukin omalla tavalla seuratoiminnan pyörittämiseen ja niitä huomioimalla ja korostamalla urheiluseuraa voidaan laadukkaasti kuljettaa eteenpäin. Kulttuuristen arvojen taustalla on urheiluseuratoiminnan pitkä historia suomalaisen yhteiskunnan osana. Monikulttuurisuus tuo tänä päivänä oman mausteensa jokaisen urheiluseuran arkeen, ja urheiluseurojen toiminnassa kulttuurien monimuotoisuutta ja niiden välistä ymmärrystä voidaan kasvattaa. Ekologisten eli ympäristöllisten tekijöiden edistämistä voidaan kehittää mm. kierrättämällä, energian säästämällä sekä kimpapakyydeillä harjoitus- ja kilpailutapahtumiin. Tässä työssä kestävän kehityksen tekijöistä korostuvat etenkin taloudelliset ja sosiaaliset tekijät. Urheiluseuran kestävän kehityksen ehdoton edellytys on taloudellinen vakaus koko toiminnassa. Seuran hyvin suunniteltu ja tehty rahoitus ja budjetointi ovat suuressa roolissa toiminnan ylläpitämisessä kehittämisessä. Talkootöiden huolellinen valmistelu ja tekeminen edesauttavat seurojen taloudellisesta tilannetta. Talkootöistä saatava tuotto käytetään urheiluseuroissa toimintakulujen rahoittamiseen, mikä tarkoittaa yleensä sitä, että har-

rastajilta perittävät maksut voivat olla pienempiä. Näin myös heikommassa ekonomisessa asemassa olevat voivat hyötyä talkootöistä saatavista tuotoista. Sosiaalisten tekijöitä urheiluseuratoiminnassa ovat etenkin yhteisöllisyys, osallisuus ja tasa-arvo. Toimintaan on yleensä mahdollisuus osallistua matalalla kynnyksellä ja se edistää yhteisöllisyyttä. Seuroissa toimintaa tarjotaan iästä, sukupuolesta tai taustasta riippumatta mahdollisimman laajasti. Talkootöiden tekemisessä sosiaalisuus korostuu nimenomaan yhteisöllisyyden ja tasa-arvon kautta. Talkootyöt on erityisesti määrätty olemaan kaikille avoimia ilman erityistä taitoa tai ominaisuutta. Tässä opinnäytetyössä pyritään tuomaan erityisesti esiin urheiluseurojen talkootyön tekemisen vaikutus taloudellisiin ja sosiaalisiin kestävän kehityksen tekijöihin, koska ne ovat myös erittäin merkittäviä toimia, jotta urheiluseurat voivat toimia yhtenä yhteiskunnallisen toiminnan tärkeimpänä edistäjänä ja ylläpitäjänä.

Opinnäytetyössä selvitetään, millaisia talkootöitä urheiluseuroissa nykyään tehdään ja kuinka talkootyön tekemiseen liittyviä verotuksellisia seikkoja seuroissa huomioidaan. Lisäksi pyritään selvittämään, millaisia kehitystoiveita seuroissa on liittyen talkootöiden verotuksellisiin seikkoihin. Tutkimus perustuu etenkin talkootöiden luonteen verotuksellisiin tulkintoihin. Talkootyöstä ja sen suorittamistavasta riippuen kysymys on urheiluseuran verottomasta talkootyöstä, veronalaisesta urheiluseuran elinkeinotulosta tai jopa työn suorittajan henkilökohtaisesta palkasta. Tutkimus keskittyy urheiluseurojen näkemykseen erilaisista talkootöistä, ja niiden tulkintaan seuratoiminnassa. Työn lopputuloksena oleva selvitys auttaa urheiluseuroja näkemään erilaisia tulkintavaihtoehtoja talkootyön verotukseen liittyen. Tämä voi olla avuksi mietittäessä, millaisia talkootöitä tehdään ja mikä niiden verotuskohtelu mahdollisesti tulee olemaan.

Opinnäytetyö tehdään urheiluseurojen näkökulmasta ja haastateltaviksi on valittu urheiluseuroista edustajat, joilla on hyvä tietämys seurassa tehtävistä talkootöistä. Talkootöiden tekemisen hallinta on seuroissa organisoitu monin tavoin, joten tiettyä roolia ei pidetty oleellisena kriteerinä haastateltaville. Opinnäytetyössä tärkeimmiksi käsitteiksi määriteltiin yleishyödyllinen yhteisö, urheiluseura, talkootyö ja verotus. Näiden käsitteiden avulla opinnäytetyön ongelmaa pystytään hyvin kuvaamaan, sillä opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, mikä talkootöiden tekemisen tilanne tällä

hetkellä urheiluseuroissa on, ja miten sitä voisi kehittää, että talkootyöt jatkossakin voisivat olla merkittävässä roolissa urheiluseurojen varainhankinnassa.

2 Tutkimuksen tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymykset

2.1 Tutkimusongelma ja tutkimuksen tavoite

Hyvän ja ytimekkään tutkimusongelman määrittelemineen on usein haasteellista, koska sen tulisi olla samalla kertaa selkeä ja yksiselitteinen. Tutkimusongelman kysymyksillä kerrotaan se, mitä aiheesta on tarkoitus tutkia ja selvittää. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006, luku 2.3.1.) Tutkimusongelman määrittelemisellä koko työn tarkoitus ja tavoitteet saadaan tiivistettyä. Tutkimusongelma puretaan tutkimuskysymyksiksi, joihin vastaamalla saadaan ratkaisu tutkimusongelmaan. Tutkimuskysymyksiin etsitään vastauksia tutkimuksen aineistosta, jolloin tutkimusongelma ratkeaa. Tässä opinnäytetyössä tutkimusongelmana on urheiluseurojen haasteet huomioida ja ymmärtää kolmannen lukuun tehtävään talkootyöhön liittyviä verotuksellisia seikkoja ja niiden vaikutuksia joko urheiluseuran tai talkootyön tekijän verotukseen. Tutkimusmenetelmien tavoitteena on löytää vastaukset tutkimuskysymyksiin ja saada niiden avulla ratkaisu tutkimusongelmaan (Kananen 2017, 15–16). Tästä tutkimusongelmasta nousevat opinnäytetyön tutkimuskysymykset:

1. Millaisia talkootöitä urheiluseuroissa tehdään?
2. Miten verotukselliset seikat huomioidaan talkootöiden tekemisessä ja suunnittelussa?
3. Mitkä tekijät helpottaisivat ja edesauttaisivat talkootöiden organisointia ja ohjeistusta urheiluseuroissa?

Opinnäytetyön laajuudella on rajansa, joten aiheen hallitsemiseksi tässä työssä käsitellään erityisesti kolmannen lukuun tehtävää talkootyötä eli tapauksia, joissa seuran nimissä tehdään talkootyötä jonkin kolmannen osapuolen (toimeksiantajan) lukuun, ja josta kolmas (toimeksiantaja) maksaa seuralle korvauksen suoritetusta työstä. Urheiluseuroissa sisäisesti tehtävä talkootyö ja siihen liittyvä verotus jätetään tässä tutkimuksessa pääasiassa huomioimatta, vaikka sekin on oleellinen osa seurassa tehtävää talkootyötä ja seuran varainhankinnan edistämistä.

Suomessa on erittäin laaja urheiluseuraverkosto. Yhdistysrekisterissä on tällä hetkellä noin 14 000 urheiluseuraksi luokiteltua yhdistystä, joista noin 10 000 arvioidaan olevan aktiivisessa toiminnassa. (Koski & Mäenpää, 2018.) Tässä tutkimuksessa pyritään löytämään haastateltaviksi sellaisia seuroja, joissa lajityypillisesti tehdään paljon varainhankintaa. Usein tällaiset seurat ovat niitä, joissa lajin harrastekustannukset nousevat korkeiksi verrattuna moniin muihin urheilulajeihin ja harrastuksiin. Tutkimusten valossa näitä ns. kalliita lajeja ovat esimerkiksi jääkiekko, taitoluistelu ja maastohiihto. Yksittäisen harrastajan vuosikustannukset nousevat näissä lajeissa helposti 10 000 euron luokkaan. On päivänselvää, että harrastamisen hinta on jo noussut monessa lajissa esteeksi harrastamiselle. (Puronaho 2014, 23.) Korkeiden toimintakustannusten vuoksi lajien parissa tehdään tyypillisesti talkootyötä myös kolmannen lukuun harrastajien henkilökohtaisesti maksettaviksi jäävien kustannusten pienentämiseksi. Tutkimuksessa haastatellaan urheiluseurojen edustajia tutkimustiedon keräämiseksi. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena ei ole antaa verotuksellista ohjausta ja neuvontaa, vaan pyrkiä ymmärtämään verotuksen tuomia haasteita ja ongelmakohtia urheiluseurojen varainhankinnassa talkootyön tekemisen osalta.

Tutkimus toteutetaan urheiluseuran näkökulmasta suhteessa olemassa oleviin verotuksellisiin säästöihin ja ohjeisiin. Työssä ei perehdytä yksittäiseen talkootyön toteuttamiseen vaan pyritään löytämään urheiluseurojen toiminnasta joitakin tyypillisiä tapauksia, joissa verotuksellisesti olisi jotakin erityistä huomioitavaa. Oleellista on myös selvittää, minkälaisissa tilanteissa seuroissa ajatellaan verotuksellista näkökulmaa talkootyössä. Tutkimuksen tarkoituksena on luoda kattava selvitys urheiluseurojen tämänhetkisestä ymmärryksestä talkootyön tekemiseen liittyviin verotuksellisiin seikkoihin. Työllä ei ole varsinaista toimeksiantajaa, vaan työn tarpeellisuus on noussut esiin tutkijan omakohtaisen kokemuksen ja yleisen uutisoinnin kautta. Tutkija itse on toiminut aktiivisesti erilaisissa urheiluseurojen vastuutehtävissä vapaaehtois pohjalta vuosien ajan oman sekä lasten harrastamisen kautta. Tutkijan osallistuminen Olympiakomitean järjestämään ”Naiset vaikuttajina liikunnan pelikentillä”-koulutukseen vuosina 2019–2020 antoi myös lisäpontta siihen, että aiheeseen perehtyminen tulisi tarpeeseen myös omien organisaatioiden ulkopuolella. Tutkija on työn edetessä tullut vakuuttuneemmaksi siitä, että aiheeseen perehtyminen ja siitä tiedottaminen lisäävät seurojen mahdollisuuksia tehdä talkootöitä vieläkin moninaisimmissa yhteyksissä.

Työn varsinaisena tarkoituksena on listata urheiluseurojen toiveita ja parannusajatuksia verottajan suuntaan, jotta talkootöiden tekeminen olisi urheiluseuroissa mahdollisimman helppoa ja yksinkertaista.

3 Yleishyödyllisen yhteisön yhdistystoiminta ja talkootyö

3.1 Yleishyödyllinen yhteisö

Suomessa yhdistysten määrä on suuri, ja niiden toiminta ulottuu lähes kaikille elämänalueille. Yhdistykset toimivat vapaa-ajan harrastuksissa, poliittisessa vaikuttamisessa, kulttuurissa, tieteessä, taiteessa, sosiaalisissa, terveydellisissä ja monissa muissa mitä moninaisimmissa yhteyksissä. Yhteiskuntarakenteessa oleva ns. kolmas sektori pitää sisällään suuren määrän erilaisia yhteisöjä, jotka poikkeavat toisistaan oikeudelliselta muodoltaan, rakenteeltaan ja kooltaan. Näissä yhteisöissä tapahtuu huomattava määrä toimintaa, jolla on yhteiskunnalle hyvin suuri taloudellinen merkitys. Yhteistä näille yhteisöille on kuitenkin tarkoitus pyrkiä edistämään yhteistä hyvää eikä tavoitella taloudellista voittoa toiminnastaan vaan edistää oman aatteen ja mission toteutumista. Tällaisten yhteisöjen toiminta perustuu aloitteellisten ja aktiivisten jäsenten varaan. (Myrsky 2014, 13–14.) Yleishyödyllinen yhteisö on tyypillisesti rekisteröity aatteellinen yhdistys tai säätiö (Myrsky 2014, 42–44). Urheiluseurat ovat aatteellisia, rekisteröityjä yhdistyksiä, ja koska tässä tutkimuksessa perehdytään talkootyön verotukseen urheiluseurassa, muut yleishyödylliset yhteisömuodot rajataan pois tutkimuksesta.

Yleishyödyllisyydelle on kirjattu määritelmää monella eri taholla. Oikeusministeriön Kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytykset-työryhmä on määritellyt yleishyödyllisyydestä seuraavasti:

- 1) aatteellista ja voittoa tavoittelematonta toimintaa, joka on rakentunut autonomisesti tietyn toiminnan ympärille
- 2) yhteisvastuullista toimintaa autonomisesti yleiseksi hyväksi, joka ei kohdistu rajoitettuun henkilöpiiriin eikä toiminta tuota osallisille taloudellista etua
- 3) tulee perustua yhdistyksen sääntöjen mukaiseen tarkoituspäälään. (Oikeusministeriö 2006.)

3.1.1 Yleishyödyllisyys tuloverolaissa

Suomessa yleishyödyllisen yhteisön määritelmä lainsäädännössä löytyy ainoastaan tuloverolaissa. Yleishyödyllisen yhteisön toiminnan yhteiskunnallinen hyöty ja merkitys katsotaan niin huomattavaksi, että sille voidaan myöntää erityisiä verovapauksia. Urheiluseurat ovat pääsääntöisesti yleishyödyllisiä yhteisöjä ja niiden verovelvollisuus on siten muita yhteisöjä rajatumpi. Urheiluseurat on mainittu myös tuloverolain (30.12.1992/1535) 22.2 §:n esimerkkilistauksessa tyypillisistä yleishyödyllisistä yhteisöistä:

Yleishyödyllisenä yhteisönä voidaan pitää muun muassa maatalouskeskusta, maatalous- ja maamiesseuraa, työväenyhdistystä, työmarkkinajärjestöä, nuoriso- tai urheiluseuraa, näihin rinnastettavaa vapaaehtoiseen kansalaistyöhön perustuvaa harrastus- ja vapaa-ajantoimintaa edistävää yhdistystä, puolerekisteriin merkittyä puoluetta sekä sen jäsen-, paikallis-, rinnakkais- tai apuyhdistystä, niin myös muuta yhteisöä, jonka varsinaisena tarkoituksena on valtiollisiin asioihin vaikuttaminen tai sosiaalisen toiminnan harjoittaminen taikka tieteen tai taiteen tukeminen.

Yleishyödyllisyyden määrittely on keskeistä, kun lähdetään arvioimaan yleishyödyllisen yhteisön tuloverotusta. Mikäli yhteisöä ei voida luokitella yleishyödylliseksi, yhteisön tuloja pidetään lähtökohtaisesti veronalaisina säädettyjen lakien mukaisesti. Verotuksellisesta näkökulmasta yleishyödyllisen yhteisön kriteerit määritellään tuloverolain (30.12.1992/1535) 22.1 §:ssä, jossa kaikkien kolmen luetellun kriteerin tulee täytyä yhtäaikaaisesti. TVL 22.1 § mukaan yhteisö on yleishyödyllinen, jos

- 1) se toimii yksinomaan ja välittömästi yleiseksi hyväksi aineellisessa, henkisessä, siveellisessä tai yhteiskunnallisessa mielessä;
- 2) sen toiminta ei kohdistu vain rajoitettuun henkilöpiireihin;
- 3) se ei tuota toiminnallaan siihen osalliselle taloudellista etua osinkona, voitto-osuutena taikka kohtuullista suurempaa palkkana tai muuna hyvityksenä.

Yleishyödyllisyyttä arvioidaan sekä yhteisön sääntöjen että tosiallisen toiminnan perusteella, joten näiden molempien on täytettävä yleishyödyllisyyden edellytykset. Yleishyödyllisyyttä arvioidaan

aina kokonaisarviointina kunkin kokonaisen verovuoden kohdalta. (Verohallinto 2025a, Dnro VH/5164/00.01.00/2024.)

Yleishyödyllisen yhteisön toiminnan täytyy olla hyödyllistä ja yleistä. Hyödyllisyyttä arvioitaessa tulee pohtia, mitkä ovat yhteisön todelliset intressit. Jos toiminnan pääasiallisena tarkoituksena on esimerkiksi toimintaan osallistuvien kulujen minimointi ja varojen hankinta, yhteisöä ei voida pitää yleishyödyllisenä. Jotta toiminta olisi yleistä sekä yhteisöön kuulumisen että varsinaisen toiminnan tulisi olla avointa kaikille. Tällä perusteella toimintaa ei saa kohdistaa rajatulle henkilöpiirille. (Vierros, Pöyhönen & Kallio 2013, 134–137; Dnro VH/5164/00.01.00/2024.)

3.1.2 Yleishyödyllisen yhteisön verovelvollisuus

Tuloverolain 23 §:n mukaan yleishyödyllinen yhteisö on verovelvollinen vain saamastaan elinkeinotulosta sekä muuhun kuin yleiseen tai yleishyödylliseen tarkoitukseen käytetyn kiinteistön tuotosta (TVL 1535/1992, 23 §). Arvonlisäverolain mukaan yleishyödyllinen yhteisö on arvonlisäverovelvollinen saamastaan elinkeinotulosta. (L1503/1993, 4 §.)

Henkilökohtaiset tulot kuten jäsenmaksut, korot, vuokrat ja osingot on säädetty yleishyödylliselle yhteisölle verovapaiksi tuloksi. Tulojen luonteen arviointi tehdään aina tapauskohtaisesti ottaen huomioon yhteisön säännöt ja tosiasiallinen toiminta. Mikäli tulojen lähde ei ole kiinteästi yhteydessä yhteisön yleishyödyllisen intressin toteuttamiseen, tulot ovat verottajan mukaan yhteisön elinkeinotuloa. Tulojen luonteen määrittämisellä on suuri merkitys yhteisön taloudelle ja verovelvollisuudelle. (Vierros ym. 2013, 139).

Monet yleishyödylliset yhteisöt harjoittavat myös elinkeinotoiminnaksi luokiteltavaa varainhankintaa, jolloin niitä verotetaan kyseisestä toiminnasta saatavasta tulosta. Koska elinkeinotoiminnan rajanveto on haastavaa, on lainsäätäjät luetellut tuloverolaissa toimintoja, joita ei ole pidettävä yleishyödyllisen yhteisön elinkeinotulona, vaan ne ovat yhteisölle verovapaata tuloa. (Perälä & Perälä 2006, 292.) TVL 23.3 §:n mukaan yleishyödyllisen yhteisön elinkeinotulona ei pidetä:

- 1) yhteisön toimintansa rahoittamiseksi järjestämistä arpajaisista, myyjäisistä, urheilukilpailuista, tanssi- ja muista huvitilaisuuksista, tavarankeräyksestä ja muusta niihin verrattavasta toiminnasta eikä edellä mainittujen tilaisuuksien yhteydessä harjoitetusta tarjoilu-, myynti- ja muusta sellaisesta toiminnasta saatua tuloa;
- 2) jäsenlehdistä ja muista yhteisön toimintaa välittömästi palvelevista julkaisuista saatua tuloa;
- 3) adressien, merkkien, korttien, viirien tai muiden sellaisten hyödykkeiden myynnin muodossa suoritetusta varojenkeräyksestä saatua tuloa;
- 4) sairaaloissa, vajaamielislaitoksissa, rangaistus- tai työlaitoksissa, vanhainkodeissa, invalidihuoltolaitoksissa tai muissa sellaisissa huoltolaitoksissa ja huoltoiloissa hoito-, askartelu- tai opetustarkoituksessa valmistettujen tuotteiden myynnistä tai tällaisessa tarkoituksessa suoritetuista palveluksista saatua tuloa;
- 5) bingopelin pitämisestä saatua tuloa.

TVL 23.3 §:n tuloluettelosta voidaan huomata, että siinä on listattuna yleishyödyllisten yhteisöjen tyypillisiä varainhankintamenetelmiä. Lista ei ole tyhjentävä ja myös listassa mainittua tuloa voidaan pitää elinkeinotulona toiminnan kokonaisarvioon perustuen. (Myrsky 2014, 34–35.) Yhteisön toiminnassa on kuitenkin huomioitava, että TVL 23.3 §:ssä mainitut toiminnot ovat verovapaita vain TVL 22.1 §:n yleishyödyllisyyden edellytysten täyttyessä eikä näiden toimintojen harjoittaminen määrittele yhteisöä yleishyödylliseksi.

Oheisessa taulukossa (Taulukko 1) on kuvattu kootusti edellä esitettyjä yleishyödyllisen yhteisön verovelvollisuuden määrittymistä

Taulukko 1 Yleishyödyllisen yhteisön verovelvollisuus

	Elinkeinotoiminta		Muu varainhankinta	
Tuloverovelvollisuus	Veronalainen elinkeinotulo (20 %)	Veronhuojennuksen alainen elinkeinotoiminta	Verovapaa tulo (TVL 23.3 §)	Kiinteistötulo (4,73 %)
Arvonlisäverovelvollisuus	ALV-velvollisuus (jos toiminta arvonlisäverollista)		Ei liiketoimintaa - ei ALV-velvollisuutta	Kiinteistön vuokraus - vapaaehtoinen ALV
	Veronalaista	Verovapaata	Vapaaehtoinen	

3.2 Urheiluseuran yhdistystoiminta

Suomessa jokaisella ihmisellä on perustuslaillinen yhdistymisvapaus. Tähän vapauteen kuuluu oikeus perustaa yhdistys, kuulua tai olla kuulumatta yhdistykseen ja osallistua yhdistyksen toimintaan. Tarkemmin yhdistystoiminnasta säädetään muissa laeissa. (L 731/1999, 13 §.)

3.2.1 Yhdistyslaki

Yhdistyksen perustamisesta, toiminnasta ja hallinnosta säädetään tarkemmin yhdistyslaissa (L 503/1989). Yhdistyksen saa perustaa ainoastaan lain ja hyvien tapojen mukaisesti aatteellisen tarkoituksen toteuttamiseksi (L 503/1989, 1 §). Yhdistyksen perustamiseen vaaditaan vähintään kolme oikeushenkilöä, joista perustajana olevien luonnollisten henkilöiden tulee olla vähintään 15-

vuotiaita. Perustamisesta on tehtävä perustamiskirja, ja siihen on liitettävä myös yhdistyksen säännöt. (L 503/1989, 7 §). Yhdistyslain 8 §:n mukaan säännöissä on mainittava vähintään seuraavat asiat:

- 1) *yhdistyksen nimi;*
- 2) *yhdistyksen kotipaikkana oleva Suomen kunta;*
- 3) *yhdistyksen tarkoitus ja toimintamuodot;*
- 4) *jäsenen velvollisuudesta suorittaa yhdistykselle jäsenmaksuja ja muita maksuja;*
- 5) *yhdistyksen hallituksen jäsenten ja yhdistyksen tilintarkastajien sekä toiminnantarkastajien lukumäärä tai vähimmäis- ja enimmäismäärä sekä toimikausi;*
- 6) *yhdistyksen tilikausi;*
- 7) *milloin yhdistyksen hallitus ja tilintarkastajat sekä toiminnantarkastajat valitaan, tilinpäätös vahvistetaan ja vastuuvapaudesta päätetään;*
- 8) *miten ja missä ajassa yhdistyksen kokous on kutsuttava koolle; sekä*
- 9) *miten yhdistyksen varat on käytettävä, jos yhdistys purkautuu tai lakkautetaan.*

Usein lainmukaisten minimisääntöjen lisäksi sääntöihin kirjataan paljon tarkentavia, yhdistyksen hallintoon ja toimintaan liittyviä määräyksiä, jotta yhdistyksen toimintaa olisi mahdollista harjoittaa jouhevasti (Loimu 2013, 40).

Yhdistys voi olla rekisteröity tai rekisteröimätön, mutta on huomioitava, että vain rekisteröity yhdistys voi toimia oikeushenkilönä (L 503/1989, 6 §). Rekisteröinti tarkoittaa yhdistyksen ilmoittamista Patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämään yhdistysrekisteriin. Rekisteröinnin vahvistuttua yhdistyksestä tulee oikeushenkilö ja yhteisö, joka voi hankkia oikeuksia tehdä sitoumuksia. Rekisteröinnin myötä yhdistyksen sitoumuksista vastaa vain yhdistys, eivätkä esimerkiksi yksittäiset luonnolliset henkilöt yhdistyksen jäsenistöstä. Rekisteröinnin jälkeen yhdistyksestä tulee verovelvollinen ja se voi saada yleishyödyllisen yhteisön statuksen. (Patentti- ja rekisterihallitus 2025; Loimu 2013, 42–44; Vierros ym. 2013, 28.) Suomessa toimivat urheiluseurat ovat pääsääntöisesti rekisteröityjä yhdistyksiä niiden toiminnan aatteellisuuden ja laajuuden vuoksi. Rekisteröitynä yhdistyksenä urheiluseurat ovat voittoa tavoittelemattomia, yleishyödyllisiä sekä tärkeä osa yhteis-

kunnan kolmatta sektoria. (Hossain, Kallio & Suortti 2013, 35.) Tämä tutkimus käsittelee ainoastaan urheiluseuroja, jotka ovat rekisteröityneitä yhdistyksiä ja täten verovelvollisuuden piirissä yhteisönä.

3.2.2 Päätöksenteko ja taloudellinen toiminta urheiluseurassa

Urheiluseuran päätöksen tekoa rekisteröitynä yhdistyksenä ohjaavat lain ohella yhdistyksen säännöt. Yhdistyslaissa on määriteltynä ainoastaan kaikkien yhdistysten tärkeimmät toimielimet eli yhdistyksen kokous ja yhdistyksen hallitus. Ylin päätösvalta yhdistyksessä kuuluu sen jäsenille, jotka kokoontuvat yhdistyksen kokoukseen päättämään asioista (L 503/1989, 16–17 §). Hallintovalta yhdistyksessä kuuluu yhdistyksen hallitukselle, jonka tulee hoitaa yhdistyksen asioita lain, yhdistyksen sääntöjen sekä yhdistyksen päätösten mukaisesti (L503/1989, 35 §). Yhdistyksillä kuten urheiluseuroilla on tyypillisesti vuosittain vain yksi yhdistyksen kokous. On selvää, ettei siinä voi käydä läpi kaikkia yhdistyksen asioita, vaan yhdistyksen kokous keskittyy sille lain ja sääntöjen määräämiin asioihin. Yhdistyksen kokousten välillä käytännön toimista vastaa yhdistyksen hallitus. Hallituksen toimivaltaan kuuluvat tavalliset operatiiviset toiminnot, joihin ei vaadita yhdistyksen kokouksen päätöstä. (Rauste 2017, 100.)

Urheiluseuran toiminnan ollessa laajaa ja monipuolista, seuran sisällä voi muodostua alajaostoja, joukkueita ja muita ryhmittymiä, jotka käytännössä hallitsevat omaan toimintaansa liittyvää päätöksen tekoa toiminnan sujuvoittamiseksi, eikä urheiluseuroissa ole vallalla enää ajatus, että hallitus tekisi kaikki yhdistyksen oikeustoimet. Joukkueet tai ryhmät valitsevat keskuudestaan toimihenkilöt tekemään oikeustoimia ryhmänsä toiminnan osalta mutta kuitenkin urheiluseuran nimissä. Näitä toimia voivat olla mm. joukkueen lastenvanhempien kanssa tehdyt sopimukset, harjoitusvuorojen varaukset, turnausilmoittautumiset sekä erilaiset varustehankinnat. Yhdistyslaki ei tunnista seuran sisällä hajautettua päätöksentekoa, eikä siitä useinkaan ole tarkentavaa määräystä yhdistyksen säännöissä. Tällaiset yhdistyslaissa määrittelemättömät päätöksentekuelimet ovat nykyisin kuitenkin hyvin yleisiä urheiluseurojen toiminnassa sekä tunnustettu tosiasialliseksi oikeustilaksi tuomioistuinten ja riidanratkaisuelinten oikeuskäytännöissä. (Rauste 2017, 97–101.) Edellä

kuvattua määrämätöntä päätösvallan ja kelpoisuuden siirtymistä seuran sisäisille toimielimille kutsutaan oikeuskäytännössä sallimisperusteiseksi eli toleranssivaltuutukseksi. Urheiluseurojen tapauksessa se syntyy, kun seura jatkuvasti sallii toisen tehdä oikeustoimia puuttumatta siihen. (Halila & Tarasti 2024, 550.)

Kaikki yhdistykset harjoittavat jonkinlaista taloudellista toimintaa, joka käsitetään varainhankinnaksi varsinaista toimintaa varten. Taloudellisesti toimiville yhdistyksille ei juurikaan ole laissa säädettyjä erillisiä säännöksiä tai asetuksia. Kuitenkin yhdistyslaissa sanotaan taloudellista toiminnasta: ”Yhdistys saa harjoittaa vain sellaista elinkeinoa tai ansiotoimintaa, josta on määrätty sen säännöissä tai joka muutoin välittömästi liittyy sen tarkoituksen toteuttamiseen taikka jota on pidettävä taloudellisesti vähäarvoisena”. (L503/1989, 5 §.) Yhdistyksen mahdollisuudet taloudellisen toimintaan määrittyy yhdistyksen sääntöjen perusteella, ja usein sääntöihin tehdyt rajaukset rajoittavat toiminnan laajuutta. Yhdistys voi harjoittaa sellaista varainhankintaa tai elinkeinotoimintaa, joka liittyy välittömästi säännöissä määriteltyyn tarkoitukseen. (Halila & Tarasti 2024, 96–97.) Yhdistyksen taloudellinen toiminta ei voi olla niin laajaa, että toiminnan luonne muuttuisi pääasiallisesti taloudelliseksi. Taloudellisella toiminnalla ei voi myöskään tuottaa taloudellista hyötyä tai ansioita jäsenille. (Perälä & Perälä 2006, 24–25.)

3.2.3 Urheiluseuran rahoitusvaihtoehdot

Yleisesti ottaen urheiluseura tarvitsee rahaa toimintansa toteuttamiseksi, ja toiminnasta aiheutuvien kulujen kattamiseksi. Rahoitusmuotoja on monia, ja ne riippuvat pitkälti siitä, millaisessa laajuudessa ja toimintaympäristössä seura toimii. Yhdistysten rahoituskenttä on muuttunut merkittävästi viime aikoina. Kosken ja Mäenpään (2018) tutkimuksen mukaan urheiluseurojen toiminnassa varsinaisella toiminnalla eli osallistumismaksuilla ja kilpailu- ja turnaustuotoilla katettiin noin kaksi kolmasosaa toiminnan kuluista. Muulla, varsinaisen toiminnan ulkopuolelta tulevalla varainhankinnalla reilu viidennes ja varsinaisilla jäsenmaksuilla vajaa kymmenen prosenttia kokonaiskuluista.

(Koski ja Mäenpää 2018, 78.) Kuviossa 1 havainnollistetaan urheiluseuratoiminnan tyypillisiä varainhankinnan muotoja. Tässä opinnäytetyössä perehdytään erityisesti talkootyöhön osana urheiluseuran toiminnan rahoittamista, joten muita keinoja käsitellään seuraavassa vain lyhyesti.

Kuvio 1 Varainhankinnan keinoja urheiluseurassa

Jäsenmaksut ovat yhdistysten perinteisin keino kerätä tuloja. Jäsenmaksujen suuruudesta päättää yhdistyksen kokous. Jäsenmaksut voidaan määritellä kullekin jäsenelle yhtä suureksi tai niitä voidaan myös määritellä eri suuruiseksi erilaisille jäsenryhmille. esimerkiksi varsinaiselle ja kannatusjäsenelle tai työmarkkinastatuksen perusteella, jolloin esimerkiksi opiskelijat ja eläkeläiset voivat nauttia alemmasta jäsenmaksusta. Mikäli seurassa on käytössä eri suuruisia jäsenmaksuja, on

näistä jäsenryhmistä oltava maininta seuran säännöissä. (Loimu 2013, 39.) Useissa urheiluseuroissa on tyypillistä nimetä perhejäsenyys, mutta on huomattava, että varsinaisena seuran jäsenenä voi olla vain luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö ja koska perhe ei ole itsenäinen oikeushenkilö, se ei voi suoranaisesti olla yhdistyksen jäsen (Loimu 2013, 45).

Urheiluseurojen perimät varsinaiset jäsenmaksut ovat tyypillisesti maltillisia, muutamia kymmeniä euroja vuodessa henkilöjäsentä kohti, vaikka korkeitakin jäsenmaksuja voidaan erikoisseuroissa periä. Jäsenmaksutuotot ovat useimmille seuroille marginaalinen osa seuran menoista, joten urheiluseurojen on rahoitettava pääasiallinen toiminta muilla tuloilla, joista toimintaan osallistuvilta perittävät osallistumismaksut muodostavat suuren osan. Osallistumis- ja toimintamaksut vaihtelevat seuroittain ja joukkueittain toiminnan laajuuden perusteella. Voidaan yleistää, että mitä alemmalla tasolla harrastetaan ja kilpaillaan, sitä suurempi osa kuluista katetaan toimintamaksuilla (Hossain ym. 2013, 36.) Yhteiskunnan keskiluokkaistumisen voidaan katsoa johtaneen siihen, että toimintaan osallistuminen maksetaan nykyään yleisemmin suoralla rahalla (Koski ym. 2018, 78).

Yritysyhteistyö ja siitä saatavat erilaiset sponsorituotot ovat erityisen tyypillisiä juuri urheiluseurojen varainhankinnassa. Sponsorointibarometrin yritysten sponsori-investointeihin käyttämä raha Suomessa oli vuonna 2024 kaikkiaan 302 miljoonaa euroa, josta urheiluun käytettävän määrän osuus on yli 60 prosenttia (Sponsor Insight 2024). Oikeastaan sponsorituotot ovat yrityksiltä tai yhteistyötahoilta saatuja lahjoituksia joko rahana, palveluna tai tavarana. Taloudellista tukea vastaan lahjoittaja saa yleensä jonkinlaista näkyvyyttä ja tätä myötä hyötyä omaan toimintaansa. Näkyvimpiä merkkejä perinteisestä sponsoroinnista ovat muun muassa mainokset peliasuissa ja ottelupahtumissa. (Vierros ym. 2013, 59.) Nykypäivänä sosiaalisen median merkitys sponsoroinnissa on kasvanut merkittävästi, koska sähköisissä kanavissa näkyvyyden tuottaminen on perinteisiin tapoihin verrattuna huomattavasti nopeampaa ja tehokkaampaa ja urheiluseurojen kannattajat ovat aktiivisia sosiaalisen median kuluttajia. Sosiaalinen media on tällä hetkellä urheilusponsoroinnin merkittävin kanava. (10.fi 2021.)

Arpajaisia järjestämällä urheiluseura voi saada lisätuloa toimintaansa. Arpajaisien järjestämistä säädellään arpajaislaissa (L1047/2001), jonka 5 §:n mukaan ”Arpajaiset saa toimeenpanna rekisteröity yhdistys, itsenäinen säätiö tai muu sellainen yhteisö, jolla on yleishyödyllinen tarkoitus ja jonka kotipaikka on Suomessa.” Arpajaiset voivat olla tavara-arpajaisia, pienarpajaisia tai miniatyyriarpajaisia. Tavara-arpajaisiin tarvitaan lupa viranomaiselta, ja niitä voidaan järjestää varojen hankkimiseksi yleishyödyllisen toiminnan edistämiseen. Voittojen kokonaisarvon on oltava vähintään 35 % arpojen yhteenlasketusta myyntihinnasta ja pienimmän voiton tulee olla vähintään arvan myyntihinnan arvoinen. (Loimu 2013, 128). Tavara-arpajaisia pidettäessä on järjestäjän lisäksi suoritettava arpajaisverolain mukainen arpajaisvero arpajaistuotoista kulloinkin voimassa olevan verokannan mukaisesti (L552/1992, 4 §). Pienarpajaisien ja miniatyyriarpajaisien järjestäminen tapahtuu niin, että arvat myydään ja voitot jaetaan yhden tilaisuuden aikana. Näiden järjestämiseen ei tarvita lupaa. Pienarpajaisissa arpojen yhteen laskettu myyntiarvo voi olla enintään 3000 euroa ja miniatyyriarpajaisissa enintään 500 euroa. (L1047/2001, 27 §.)

Yleishyödyllinen yhteisö kuten urheiluseura voi hankkia varoja toimintaansa myös järjestämällä myyjäisiä. Tuloverolain 23.3 §:n mukaan myyjäiset kuuluvat verovapaaseen varainhankintaan. Myyjäisillä tarkoitetaan hyväntekeväisyystarkoituksessa tai yleishyödyllisen toiminnan rahoittamiseksi pidettyjä myyntitilaisuuksia, jotka ovat ajallisesti rajattuja tiettyyn hetkeen (Vierros ym. 2013, 145.) Urheiluseuran myyjäisissä on tyyppillisesti myynnissä jäsenten leipomia leivonnaisia ja käsitöitä. Myyjäisistä on erotettava kulutushyödykkeiden myynti varainhankinnan keinona. Nykyään urheiluseurat tekevät varainhankintaa tekstiilien, makeisten, pesuaineiden tai pehmapapereiden myynnillä, mutta on muistettava, että nämä voivat olla myös veronalaista elinkeinotuloa, mikäli kyseessä ei ole selkeästi toiminnan kannattamiseen tähtäävää myyntiä. Tällaisena merkinä on pidetty muun muassa tuotteiden selkeästi markkinahintaa korkeampaa myyntihintaa, jolloin ostajan voidaan arvioida tietoisesti haluavan antaa rahallisen tukensa myyjätaholle. (Dnro VH/5164/00.01.00/2024, 2.5.3.)

Urheiluseuran on mahdollista ottaa vastaan myös lahjoituksia joko yksittäisiltä henkilöiltä tai yrityksiltä. Lahjoittajana voi toimia yksityinen henkilö, yritys tai yhteisö. Lahjoitukset ovat tyyppillisesti

kertaluontoisia ja aina vastikkeettomia. Lahjoitukset voivat olla rahaa, omaisuutta tai työtä. (Perälä ym. 2006, 261.) Lahjoituksena tai testamentilla saadusta omaisuudesta eivät urheiluseurat aatteellisina yhdistyksinä ole velvollisia suorittamaan lahja- tai perintöveroa, mikäli lahjoitettu tai peritty omaisuus käytetään yleishyödylliseen tarkoitukseen (Dnro VH/5164/00.01.00/2024; L378/1940, 2 §). Lahjoitusten suosiota rahoituskeinona selittää sekin, että yrityksillä on mahdollisuus vähentää enintään 850 euron lahjoitukset omassa verotuksessaan. Vähennysoikeus on saajakohtainen, joten yksi yritys voi lahjoittaa useammalle yhdistykselle verovuoden aikana (Verohallinto 2024, Dnro VH/7233/00.01.00/2024).

Monille urheiluseuroille erilaiset julkiset avustukset ovat suuri osa toiminnan rahoittamista. Liikuntalaki määrittelee yleisten edellytysten luomisen liikunnalle kuntien tehtäväksi. Se myös velvoittaa kuntia tukemaan seuratoimintaa. (L 390/2015, 5 §). Lakivelvoitteen takia useat kunnat myöntävät urheiluseuroille erilaisia toiminta- tai kohdeavustuksia ja ne ovatkin useille urheiluseuroille ratkaisevan tärkeä tukimuoto laadukkaamman toiminnan jatkuvuuden kannalta. Varsinaisilla toiminta-avustuksilla voidaan pyörittää seuran normaalia toimintaa ja kohdeavustuksilla esimerkiksi palkata ja kouluttaa ohjaajia tai käyttää kohdeavustusta liikuntapaikkojen vuokrakuluihin. (Hossain ym. 2013, 34, 36.) Toinen merkittävä julkinen avustus urheiluseuroille on Opetus- ja kulttuuriministeriön seuratoiminnan kehittämistuki. Seuratuen tavoitteena on edistää matalan harrastuskynnyksen toimintaa, ja se on nimenomaisesti tarkoitettu lasten ja nuorten liikunnallisen toiminnan kehittämiseen. Seuratuki on harkinnanvarainen erityisavustus, jossa hakemukset ovat seuralähtöisiä. Vuonna 2025 seuratuen avustusmäärät olivat 2500, 5000, 7500 tai 10 000 euroa. Myönteisen hakupäätöksen sai 329 urheiluseuraa, kun hakijoita oli 518. Tukea jaettiin yhteensä 2 461 500 euroa. (OKM 2025.)

3.3 Talkootyö

3.3.1 Talkootyön käsite

Vastikkeeton vapaaehtoistyö eli talkootyö on tavallista urheiluseuroissa – monet seurat pyörivät vapaaehtoisin talkoovoimin, koska resurssit palkattuun henkilökuntaan ovat rajalliset. Urheiluseuroissa toiminnan järjestämisen perustana on usein seuran jäsenten ja toimintaan osallistuvien tekemä vapaaehtoistyö. Talkootyö on pohjimmiltaan yhdistyksen varainhankintaa tai yhdistyksen säännöissä mainittua tarkoituksen mukaista toimintaa. Suoraa ja välitöntä talkootyötä seuran hyväksi voi olla esimerkiksi palkaton valmennus ja harjoitusten sekä kerhojen ohjaaminen tai seuran hallintoon osallistuminen. Urheiluseurojen järjestämissä urheilukilpailuissa ja tapahtumissa on vapaaehtoisille monenlaisia tehtäviä kuten lipunmyyntiä, toimitsijatehtäviä tai kahviomyyntiä. Onnistuneen urheilutapahtuman järjestäminen pienistä kyläkisoista suuriin arvokilpailuihin ovat vahvasti riippuvaisia vapaaehtoisista talkoovoimista. (Taponen 2012, 175–176.) Suurten urheilutapahtumien kuten olympialaisten tai jalkapallon MM-kisojen yhteyteen on syntynyt merkittäviä vapaaehtoisten talkootyöläisten ohjelmia, jotta kisajärjestäjät saavat houkuteltua tapahtumaan riittävän määrän luotettavia talkootyön tekijöitä. Suurimmissa kansainvälisissä urheilutapahtumissa ja -kilpailuissa vapaaehtoisten määrä voi helposti nousta kymmeniin tuhansiin henkilöihin. (Ringuet 2013.) Esimerkiksi Milano-Cortinan talviolympialaisiin 2026 vapaaehtoisia houkutellaan mukaan näyttävällä Team2026 vapaaehtoisohjelmalla. Ohjelmat korostavat yhteisöllisyyttä, suvaitsevaisuutta, monikulttuurisuutta ja yhteenkuuluvuutta osana merkittävää tapahtumaa, jossa vapaaehtoiset yksilöt ovat tärkeässä roolissa. (Team26 2025.)

Välillinen talkootyö tarkoittaa sitä, kun mukaan tulee myös toimeksiantaja, joka maksaa yhdistykselle korvausta tehdyn työn mukaisesti. Tällöin kyseessä on yhdistyksen varainhankinta, joka ei enää kaikilta osin välttämättä ole seuran tarkoituksen mukaista toimintaa, vaan sitä tulee käsitellä omana tulonlähteenään. Tyypillisiä esimerkkejä välillisistä talkootöistä ovat muun muassa mainosten jakelu, massapostitukset tai tavalliset pihatytöt kuten haravointi. (Vierros ym. 2013, 190–191.)

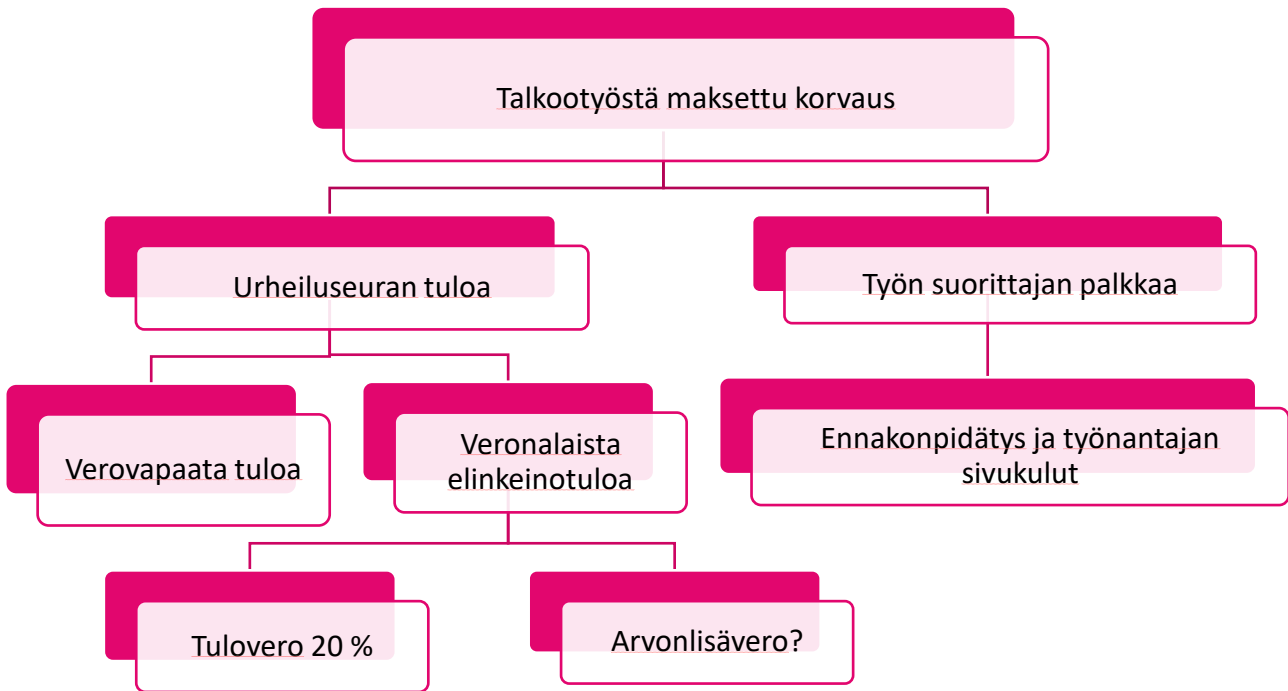
Talkootyöstä ei ole olemassa virallista lakitasoista määritelmää eikä siitä ole myöskään omia säännöksiä. Talkootyön käsitteen voidaan katsoa muotoutuneen verotus- ja oikeuskäytännön kautta. Talkootöissä on erotettu toisistaan vastikkeeton yhdistyksen lukuun tehtävä työ sekä talkootyön luontoinen vastikkeellinen työ jonkun kolmannen lukuun. (Taponen 2012, 177.) Verohallinnon ohjeen mukaan talkootyöllä tarkoitetaan toisen lukuun vapaaehtoisesti ja korvauksetta tehtävää tilapäistä työtä. Talkootyö on luonteeltaan niin kutsuttua jokamiehentyötä, joka ei vaadi erityistä osaamista, koulutusta tai pätevyyttä. Talkootyöhön osallistumiselle ei voida asettaa rajoituksia henkilön ominaisuuksien osalta. Olennaista on myös se, ettei talkootyön tekijä henkilökohtaisesti hyödy tekemästään työstä, vaan hyöty jakautuu koko yhteisön hyväksi. (Verohallinto 2025b, Dnro VH/801/00.01.00/2023.)

Anttila ja Virtanen (2024, 27) kiteyttävät Rantalaisen urheiluseurojen talousoppaassa talkootyöt urheiluseurojen näkökulmasta kolmen tyyppiin talkootöihin:

- 1) *Yhdistyksen lukuun tehtävä vastikkeeton talkootyö (välitön työ)*
- 2) *Rekisteröidyn yleishyödyllisen yhdistyksen nimissä kolmannen osapuolen lukuun tehtävä vastikkeellinen työ (välillinen työ)*
- 3) *Kolmannen osapuolen lukuun tehty työ, josta saatu palkkio lahjoitetaan edelleen (palkkion lahjoittaminen)*

3.3.2 Vastikkeellisen talkootyön verotuskohtelu

Kuviossa 2 havainnollistetaan talkootyöstä maksetun korvauksen mahdollisia verotuksellisia tulkin-
tamuotoja, ja niitä käsitellään tarkemmin tässä luvussa.

Kuvio 2. Talkootyön verokohtelu

Talkootyön ollessa vastikkeellista kolmannen osapuolen lukuun tehtävää työtä, sen on täytettävä seuraavat edellytykset ollakseen yleishyödyllisen yhteisön tuloa:

- työstä on sovittu yleishyödyllisen yhteisön ja toimeksiantajan välillä
- työn tilapäisyys ja kertaluontoisuus
- jokamiehentyö ilman erityistä ammattitaitovaatimusta
- työn tekijöitä ei nimetä toimeksiantajan puolesta
- korvaus käytetään yleishyödyllisen toimintaan, eikä vain työn tehneiden henkilöiden hyväksi.

Laajojen ja moninaisten seuratoimintojen vuoksi nykyään on muotoutunut kuitenkin käytäntö, että talkoista saadut varat voidaan kohdistaa koko urheiluseuran toiminnan lisäksi myös alajaoston tai yksittäisen joukkueen hyväksi kuitenkin niin, että näissäkin tapauksissa hyödyn on tultava koko ryhmälle riippumatta siitä, onko jäsen ollut mukana talkootyössä vai ei. (Dnro VH/801/00.01.00/2023.)

Työsopimuslain (L55/2001) 1.1 §:ssä kirjoitetaan:

Tätä lakia sovelletaan sopimukseen (työsopimus), jolla työntekijä tai työntekijät yhdessä työkontana sitoutuvat henkilökohtaisesti tekemään työtä työnantajan lukuun tämän johdon ja valvonnan alaisena palkkaa tai muuta vastiketta vastaan. Tulkinnanvaraisissa tilanteissa työsuhteen olemassaolo arvioidaan kokonaisharkinnalla ottamalla huomioon työn tekemisen ehdot, olosuhteet, joissa työtä tehdään, osapuolten tarkoitus oikeussuhteen luonteesta sekä muut osapuolten tosiasialliseen asemaan oikeussuhteessa vaikuttavat seikat.

Kun edellä mainitussa lain kohdassa työsuhteen tunnusmerkiksi on määritelty työnantajan johto ja valvonta sekä työntekijän henkilökohtainen työn suorittaminen. Näiden edellytysten täytyminen voidaan arvioida työsuhteen olemassaoloksi, ja silloin talkootyöstä saatavaa korvausta pidetään tekijän palkkatulona.

Verohallinnon ohjeen (Dnro VH/801/00.01.00/2023) talkootyön korvaus määräytyy luonnollisen henkilön tuloksi, jos:

- työn suorittaja on työ- tai virkasuhteessa toimeksiantajaan
- toimeksiantaja nimeää henkilöt työn suorittamiseen ja maksaa heille korvauksen
- työssä on ammattitaito- tai pätevyysvaatimus
- työn johto ja valvonta on toimeksiantajalla
- pitkäaikainen tai jatkuva toimeksiantosuhde
- työstä saatu korvaus on vain työtä tehneiden hyväksi

Verohallinnon ohjeen (Dnro VH/801/00.01.00/2023) mukaan vastikkeelliset kolmannen osapuolen lukuun tehdyt talkootyöt yleishyödyllisessä yhteisössä voidaan jakaa verotuksellisesti kolmeen eri kategoriaan:

1. verovapaa talkootyö;
2. talkootyöstä saatu palkkio on yhdistyksen veronalaista elinkeinotuloa;
3. työstä saatu palkkio on työn tekijän (henkilökohtaista) veronalaista tuloa

Urheiluseurojen toiminta on pitkälti vapaaehtoisten varassa, joten seuroissa tehdään jatkuvasti välitöntä ja vastikkeetonta työtä, johon ei liity kolmansia osapuolia ja hyöty tehdystä työstä tulee suoraan seuran eduksi. Tällaiset tilanteet ovat verotuksellisesti selkeitä. Siinä vaiheessa, kun talkootyön tekemiseen ja teettämiseen liittyy kolmas osapuoli ja työstä maksettava korvaus, verotuskäytäntö alkaa muuttua monimutkaisemmaksi ja tulkittavia tapauksia esiintyy runsaasti. (VM 31/2009, 97–98.) Talkootyön kokonaisuuden perusteella arvioiden työstä saatu korvaus voidaan katsoa joko yhdistyksen vai työn tekijän tuloksi. Mikäli päädytään yhdistyksen tuloon, arvioidaan lisäksi, onko kysymyksessä yhdistyksen verovapaa tulo vai veronalainen elinkeinotulo. (Myrsky 2014, 284–287.) Verovapauden lähtökohtana on TVL 22.1 §:n yleishyödyllisyyden kriteerien täyttyminen, joita tässä työssä on käsitelty aiemmin luvussa 3.1.1. Mikäli talkootyöstä saatu korvaus katsotaan urheiluseuran tuloksi, seuraan verotetaan kulloinkin voimassa olevan tuloveron määrän mukaisesti tästä nimenomaisesta elinkeinotulosta. Vuonna 2025 tuloveron määrä on 20 % kyseisen elinkeinotulon tuotosta. Samalla tulee harkittavaksi, onko yhdistys myös arvonlisäverovelvollinen kyseisestä tulosta. Arvonlisäverolain mukaan yleishyödyllinen yhteisö on arvonlisäverovelvollinen saamastaan elinkeinotulosta. (L1503/1993, 4 §.)

Ennakkoperintälain (L1118/1996) 13 §:ssä palkaksi määritellään kaikenlainen palkka, palkkio, etuus tai korvaus, joka saadaan työ- tai virkasuhteessa. Mikäli talkootyö katsotaan työn luonteen vuoksi tehdyksi työsopimuslain (L55/2001, 1 §) mukaisessa työsuhteessa ja palkan tunnusmerkit täyttyvät, työ ei täytä verottoman talkootyön edellytyksiä (VM 31/2009, 97).

Seuraavassa on esimerkin omaisesti esitetty oikeustapauksia talkootyön tekemiseen ja siihen liittyviin verotuksellisiin tulkintoihin liittyen. Tapauksissa pyritään näyttämään, milloin talkootyötä on pidetty urheiluseuran verovapaana talkootyönä, milloin seuran verollisena elinkeinotulona tai milloin työn suorittajan henkilökohtaisena tulona. Oikeustapaukset on kerrottu lyhyen ratkaisuselostuksen mukaisesti. Oikeuskäytäntöä on haettu sekä Finlex että Edilex-palveluista hakusanoilla ”talkoo*” ja ”urheilu*” (Oikeusministeriö 2025; Edilex Lakitieto Oy 2025). Hakujen kautta tähän esimerkkilistaukseen on valittu joitakin hyvin tutkimukseen soveltuvia tapauksia tutkijan omiin tulkintoihin perustuen. Monia hyvin tyypillisesti samankaltaisia tai aiheeseen sopivia tapauksia on myös jätetty listaamatta tähän työhön. Oikeustapaustilastuksen loppuun on tehty vielä tapauksista yhteenvetotaulukko (Taulukko 2), josta voidaan lukea kootusti tapauksista ja niiden tärkeimmistä verotuksellisista tulkinnoista.

KHO: 1991:557

Kaupungin ja eri urheiluseurojen, jotka olivat rekisteröityjä yhdistyksiä, välillä oli sovittu, että urheiluseurat ottivat huolehtiakseen muun muassa erilaisten urheilu- ja liikuntapaikkojen hoidosta, kunnossapidosta ja valvonnasta. Urheiluseurat teettivät mainitut työt ja tekevät jäsentensä palkkomanana ja vapaaehtoisena työnä. Kaupunki maksoi urheiluseuroille korvauksia mainittujen tehtävien suorittamisesta. Näitä korvauksia ei mainituilta osin ollut pidettävä ennakkoperinnän alaisena palkkana, eikä kaupungin ollut toimitettava niistä ennakonpidätystä eikä suoritettava työnantajan sosiaaliturvamaksua. Sen sijaan muun muassa järjestysmies- ja lipunmyyntitehtävistä ja mainosten jaosta maksettuja korvauksia oli pidettävä ennakkoperinnän alaisena palkkana. Palkanmaksuvuodet 1983–1987. Äänestys 5–2.

KHO 1996 T 979

Urheiluseura oli solminut ravitsemusliikkeen kanssa sopimuksen, jonka mukaan seuran jäsenet toimivat kolmena iltana viikossa järjestysmiehinä ravintolan tiloissa. Seura valitsi jäsenistään järjestysmiestyöhön osallistuvat henkilöt eikä ravintolan tiedossa ollut, kuka jäsen kulloinkin oli tehtävän suorittanut. Järjestysmiehiltä ei edellytetty erityistä ammattitaitoa, ainoastaan 18 vuoden ikää. Korvaus maksettiin suoraan seuralle, joka käytti sen seuran yleisiin urheilutoimintaa tukeviin kuluihin. Näissä oloissa korvausta oli pidettävä seuran eikä sen jäsenen tulona. Yhdistyksen saama korvausta ei hakemuksessa tarkoitetuissa olosuhteissatoiminnan laatu ja rajoitettu laajuus huomioon ottaen pidetty elinkeinotulona vaan yleishyödyllisen yhteisön verovapaana tulona. Yhdistyksen ei ollut suoritettava arvonlisäveroa järjestysmiestoiminnan perusteella.

KHO: 1996:3729

Urheiluseura A ry:n 13 jäsentä olivat osallistuneet X:n vaalipiirin keskuslautakunnan järjestämään eduskuntavaalien ennakoäänien laskentaan. A ry oli merkitty ennakkoperintärekisteriin. Ääntenlaskenta oli keskuslautakunnan edustajan kanssa sovittu tehtäväksi talkootyönä siten, etteivät yhdistyksen jäsenet ottaneet laskennasta maksettavaa korvausta itselleen, vaan korvaus suoritettiin A ry:lle. Sopimuksen mukaan ääntenlaskentapaikalla oli oltava 19.3.1995 kello 14.00, jonka jälkeen pöytäpäälliköiden johdolla oli alettu valmistella kello 15.00 alkanutta ääntenlaskentaa. Ääntenlaskenta oli tapahtunut pöytäpäälliköiden antamien ohjeiden mukaisesti. Ääntenlaskentapaikalta ei ollut saanut poistua ennen kello 20.00, jolloin eduskuntavaalien varsinainen äänestysaika oli päätynyt.

Ennakoäänienlaskenta on tapahtunut kansanedustajan vaaleista annetussa laissa säädetyllä tavalla. X:n vaalipiirin keskuslautakunta oli vastannut ennakoäänien laskemisesta ja ottanut itselleen laskijat. Ääntenlaskijat olivat toimineet virkavastuulla. A ry:n jäsenten ei voitu katsoa suorittaneen laskentatyötä yhdistyksen lukuun, vaan kukin laskija kuului vaalipiirin keskuslautakunnan avustavaan henkilökuntaan ja oli keskuslautakunnan palveluksessa. Ennakoäänien laskennasta saadut palkkiot olivat siten ennakkoperintälain 4 §:ssä tarkoitettua palkkaa, josta keskuslautakunnan oli toimitettava ennakonpidätys. Verovuosi_1995

KHO: 1997:2

Yleishyödyllisenä yhteisönä pidettävä *urheiluseura* oli tehnyt sopimuksen yritysten viikkomainosten jakelusta kunnan alueella. Jakelun suorittivat yhdistyksen jäsenet *talkootyönä*. Mainosten jakelusta saatavat tulot, joita arveltiin kertyvän 80.000 markkaa vuodessa, käytettiin yhdistyksen junioritoiminnan tukemiseen. Mainosten jakelutoiminta tapahtui ansiotarkoituksessa ja muutenkin arvonlisäverolain 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla liiketoiminnan muodossa. Siitä saatua tuloa ei kuitenkaan toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen pidetty tuloverolaissa tarkoitettuna veronalaisena elinkeinotulona. Koska yleishyödyllinen yhteisö on arvonlisäverolain 4 §:n mukaan verovelvollinen vain, jos sen toiminnastaan saamaa tuloa pidetään tuloverolaissa tarkoitettuna veronalaisena elinkeinotulona, yhdistyksen ei ollut suoritettava harjoittamastaan jakelutoiminnasta arvonlisäveroa. Ennakkotieto ajalle 1.1.1995-31.12.1996

KHO: 1998:2233

Yleishyödyllisenä yhteisönä pidettävä *urheiluseura* järjesti tarkoituksensa toteuttamiseksi erilaisia liikuntaharjoituksia ja kilpailuja sekä kursseja, näytöksiä ja juhlia. Yhdistyksen harjoittaman kurssitoiminnan, joka käsitti muun muassa aerobictuntien ja budokurssien järjestämisen yhdistyksen jäsenille, katsottiin liittyvän välittömästi yhdistyksen yleishyödyllisen tarkoituksen toteuttamiseen. Kurssitoiminnasta osanotto-, harjoitus- ja kurssimaksujen muodossa saatu tulo ei näin ollen ollut yhdistyksen tuloverolaissa tarkoitettua veronalaista elinkeinotuloa. Yhdistyksen jäsenillä teetystä vähäisestä talkootyöstä, lahjoituksena saatujen tavaroiden satunnaisesta myynnistä sekä kerran vuodessa ilmestyvän osoitemuistion mainostilan myynnistä saatua tuloa ei toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen myöskään pidetty yhdistyksen tuloverolaissa tarkoitettuna veronalaisena elinkeinotulona. Koska yleishyödyllinen yhteisö on arvonlisäverolain 4 §:n mukaan verovelvollinen vain, jos sen harjoittamasta toiminnasta saatua tuloa pidetään tuloverolain mukaan yhteisön veronalaisena elinkeinotulona, yhdistys ei ollut arvonlisäverovelvollinen harjoittamastaan toiminnasta. Veroasiamiehen valitus hylättiin. Verovelvolliseksi rekisteröinti.

KHO: 2008:84

Harrastus- ja kilpaurheilua harjoittava yhdistys, joka oli yleishyödyllinen yhteisö, oli toimintansa tukemiseksi tehnyt vuonna 2006 kaupungin kanssa sopimuksen kaupunginteatterin naulakkopalvelujen hoitamisesta vuosina 2006–2009. Yhdistys oli hoitanut noita tehtäviä vuodesta 2003 lähtien. Kun otettiin huomioon tuottojen määrä, toiminnan jatkuvuus, ulospäin suuntautuminen, ansiotarkoitus ja kilpailuneutraalisuuden vaatimukset, yhdistyksen katsottiin harjoittavan naulakkotoimintaa arvonlisäverolain 1 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla liiketoiminnan muodossa. Toiminta ei välittömästi edistänyt yhdistyksen yleishyödyllisen tarkoituksen toteutumista, joten naulakkopalvelu oli arvonlisäverolaissa tarkoitettu verollinen palvelu. Yhdistys oli verovelvollinen siitä saamastaan elinkeinotulosta.

Ennakkoratkaisu ajaksi 1.1.2007-31.12.2007.

KVL: 1995:44

Aikakauslehtiä kustantava yhtiö järjesti vuodessa 1–3 tempausluontoista tilaushankintakampanjaa rekisteröidyille urheiluseuroille. Kunkin tempauksen kesto oli n. 1–2 kuukautta. Rekisteröidyt urheiluseurat päättivät milloin ja millä tavoin ne hoitivat tilaushankinnat. Tilaushankintaan osallistui 10–1 000 urheiluseuran junioria. Urheiluseurat järjestivät tilaushankinnat tapahtuviksi talkootyönä esim. jalkapallo-ottelujen aikana tai toritapahtumina. Aikakauslehtiä kustantava yhtiö ei tiennyt, ketkä yhdistysten jäsenet suorittivat tilaushankintaa. Yhtiö ei millään tavalla johtanut tai valvonut yksittäisten tilaushankkijoiden tai urheiluseurojen tilaushankintaa. Korvaus tilaushankinnasta tilitettiin urheiluseuroille eikä urheiluseurojen jäsenillä ollut tietoa suoritusten määrästä. Yhtiö ei maksanut mitään palkkioita yhdistysten jäsenille. Yhtiön rekisteröidyille urheiluseuroille maksamia suorituksia ei pidetty EPL 4 §:ssä tarkoitettuna palkkana, vaan niitä pidettiin EPL 6 §:ssä tarkoitettuina palkkioina tai korvauksena talkootyöstä. Yhtiö ei ollut velvollinen toimittamaan ennakon-

pidätystä tilaushankintapalkkioista, jotka se suoritti rekisteröidyille urheiluseuroille. Yhtiön oli kuitenkin toimitettava ennakonpidätys 1.3.1995 ja sen jälkeen maksetuista suorituksista, ellei suorituksensaaja ollut merkitty ennakoperintäverorekisteriin. Verovuosi_1995.

KHO: 2017:191

Yleishyödyllisen yhdistyksen sääntöjen mukaisena tarkoituksena oli edistää urheiluammunnan harrastusta seuran toiminta-alueella siten, että mahdollisimman monella olisi mahdollisuus harrastaa sitä edellytyksensä ja tarpeidensa mukaisesti. Tarkoituksensa toteuttamiseksi seura ylläpiti ampu-maurheilukeskusta ja muun ohella tarjosi seuran jäsenille ja ulkopuolisille tahoille harjoitustoimintaa seuran ylläpitämällä ulkoampumaradalla. Annetun ennakkoratkaisun mukaan seuran harjoitustoiminnan ja sen yhteydessä harjoitettavan puhvettitoiminnan tulot, joista oli kyse korkeimmassa hallinto-oikeudessa, olivat seuran veronalaista elinkeinotuloa. Korkein hallinto-oikeus kumosi annetun ennakkoratkaisun valituksenalaiselta osin katsoen, että harjoitustoiminta oli seuran jäseniin kohdistuvaa seuran yleishyödyllistä tarkoitusta välittömästi toteuttavaa toimintaa. Tällaisesta toiminnasta saatua tuloa ei ollut pidettävä tuloverolaissa tarkoitettuna elinkeinotulona silloinkaan, vaikka harjoittelusta oli erikseen veloitettu jäseniä. Harjoitustoiminnasta saatu tulo oli seuran verovapaata tuloa siltäkin osin, kun toimintaan osallistui seuran ulkopuolisia tahoja, koska harjoitustoiminnan katsottiin liittyvän läheisesti seuran yleishyödyllisen tarkoituksen toteuttamiseen. Merkitystä ei ollut sillä, että toiminnasta oli kertynyt ylijäämää, koska annetun selvityksen mukaan toiminnasta kertyneillä tuloilla pyrittiin kattamaan muuttuvien kulujen lisäksi ampumaradan kiinteitä kuluja sekä investointi- ja huoltokuluja. Asiassa ei ollut näytetty, että harjoitustoimintaan olisi kohdistunut kilpailua elinkeinotoimintaa harjoittavien yritysten taholta.

Harjoitustoiminnan yhteydessä harjoitetun puhvettitoiminnan katsottiin myös liittyvän läheisesti seuran yleishyödylliseen toimintaan, kun huomioitiin puhvettitoiminnan laatu ja laajuus sekä puhvetin sijainti ja aukioloajat. Ennakkoratkaisu.

KHO: 1987:504

Yleishyödylliseksi yhteisöksi katsotun urheiluseuran tarkoituksena oli rakentaa jäsenten suorittamana talkootyönä 105 neliömetrin suuruinen omakotitalo kaupungilta vuokrattavalle tontille. Tämän ns. valmistalon asumiskuntoon saattamiseen menisi n. yksi kuukausi. Omakotitalo myytäisiin sen valmistuttua ja rahat käytettäisiin yhteisön toiminnan tukemiseen. Omakotitalon myynnistä saatavaa tuloa ei katsottu yhteisön liiketuloksi, eikä se niin ollen ollut yhteisön veronalaista tuloa. Verovuosi_1986 Verovuosi_1987 Ennakkotieto.

Keski-Suomen LO: 1989:1148

Oikeuskysymyksenä asiassa oli, onko urheiluseuran rock-tapahtuman järjestämisestä saama tulo veronalaista liiketuloa.

Tapahtuman liikevaihto oli vuonna 1981 373 244 markkaa, vuonna 1982 659 544 markkaa, vuonna 1983 641 722 markkaa, vuonna 1984 730 555 markkaa, vuonna 1985 1 244 265 markkaa ja verovuonna 1986 1 549 494 markkaa. Nettotulo on vaihdellut 81 836 markasta 461 181 markkaan. Vuodet 1987 ja 1988 olivat tappiolliset. Tapahtumaa varten ei ole ollut kiinteää palkattua henkilökuntaa. Järjestelyt on hoidettu pääosin talkoovoimin, ja esimerkiksi verovuonna talkootyöhön osallistui yli 300 henkilöä. Tapahtuman tuotto on käytetty yhdistyksen oman toiminnan hyväksi. Yhdistyksellä oli tuloja myös muun ohessa ravintola- ja huvitoiminnasta, matkapalvelusta ja naisjaoiston toiminnasta.

Lääninoikeus katsoi, ettei tapahtuman järjestämisestä saatua tuloa ole pidettävä yhdistyksen liiketulona. Verovuosi 1986.

Alla esitetystä taulukosta (Taulukko 2) on pyritty listaamaan edellä esitetyt oikeustapaukset kootusti. Käsiteltävän tapauksen toiminnassa on voinut olla muitakin muotoja, mutta listaukseen on laitettu vain aiheen kannalta oleelliset asiat. Ratkaistava verotuksellinen näkemys tarkoittaa, mitä seikkoja tapauksessa on pääsääntöisesti talkootyön korvauksen verotuksellisuudesta arvioitu.

Viimeisessä sarakkeessa kerrotaan, onko tapaus ratkaistu urheiluseuran kannalta seuran eduksi, jolloin seuran veroseuraamus olisi mahdollisimman pieni eli tulo olisi arvioitu verottomaksi talkootyöksi. Mikäli tapausta ei ole ratkaistu urheiluseuran hyväksi, sarakkeeseen merkitty ”ei” tarkoittaa joko seuran veronalaista elinkeinotuloa tai työn suorittajan henkilökohtaista tuloa

Taulukko 2 Yhteenveto oikeustapauksista

Asi- numero	Toiminnan muoto	Ratkaistava vero- tuksellinen näke- mys	Ratkaisu urheiluseuran eduksi
KHO: 2017:191	Harjoitustoiminta ja puhvetin tuotot	Talkootyötä vai elin- keinotuloa?	Kyllä, talkootyötä
KHO: 1997:2	Mainosten jakelu	Talkootyötä vai elin- keinotuloa?	Kyllä, talkootyötä
Keski-Suo- men LO: 1989:1148	Tapahtuman järjestä- minen	Talkootyötä vai elin- keinotuloa?	Kyllä, talkootyötä
KHO: 1998:2233	Kurssitoiminta, talkoot	Talkootyötä vai elin- keinotuloa?	Kyllä, talkootyötä
KHO: 1996:3726	Ääntenlaskenta	Talkootyötä vai työn tekijän palkkaa?	Ei, työn tekijän palkkaa
KHO: 1996:979	Järjestysmiestehtävät	Talkootyötä vai elin- keinotuloa?	Kyllä, talkootyötä
KHO: 1991:557	Liikuntapaikkojen hoito, järjestysmiesteh- tävät, lipunmyynti, mai- nostenjakelu	Talkootyötä vai työn tekijän palkkaa?	Osittain; liikuntapaikkojen hoito talkootyötä, muut työn tekijän palkkaa
KHO: 2008:84	Naulakkopalvelun hoi- taminen	Talkootyötä vai elin- keinotuloa?	Ei, elinkeinotuloa
KVL: 1995:44	Tilaushankintakam- panja	Talkootyötä, elinkei- notuloa vai palkkaa?	Kyllä, talkootyötä

3.3.3 Verohuojennus ja ennakkopäätös

Yleishyödyllisellä yhteisöllä on mahdollista hakea verohuojennusta tietyn toiminnan tuloveroon, mikäli yhteisö täyttää eräiden yleishyödyllisten yhteisöjen veronhuojennuksesta annetun lain

(*huojennuslaki*) edellytykset (L680/1976). Verohuojennusta voidaan myöntää vain tuloverolain 22 §:ssä tarkoitettulle yleishyödylliselle yhteisölle, joka harjoittaa yhteiskunnallisesti merkittävää toimintaa. Huojennusta voidaan myöntää vain siltä osin, kun toimintaa voidaan pitää perustultuna hakijan yhteiskunnalle tuottamaan etuun nähden. Huojennuksen alaisen toiminnan on oltava joko valtakunnallista tai muuten koko alueen kattavaa, vakiintuneen muodon saavuttanutta ja pysyvää. Elinkeinotulosta myönnettävä huojennus ei saa aiheuttaa haittaa muille vastaaville elinkeinotoimintaa harjoittaville yrityksille. Verohuojennusta voidaan hakea vain tiettyyn yhteisön harjoittamaan toimintaan, jolloin muu toiminta arvioidaan normaaleiden säännösten mukaisesti. Verohuojennusta haetaan kuluvalle tilikaudelle, ja se voi olla voimassa viisi vuotta eteenpäin. Hakemus on maksullinen. Verohallinto ylläpitää julkista listaa yhteisöistä, joille verohuojennus on myönnetty. (Dnro VH/5164/00.01.00/2024.)

Monille urheiluseuroille on tärkeää tietää etukäteen, miten erilaisia tuloja käsitellään verotuksessa. Urheiluseurat yleishyödyllisinä yhteisöinä voivatkin hakea verottajalta ennakkoratkaisua jollekin yksittäiselle tulonlähteelle. Hakemuksella haetaan ennakkoratkaisua toiminnan käsittelystä verotuksessa – onko varainhankinnan muoto seuran varsinaista, verovapaata toimintaa vai veronalaista elinkeinotoimintaa. Ennakkoratkaisua voi hakea ainoastaan yhteen toiminnan muotoon kerrallaan. (Vierros ym. 2013, 184.) Ennakkoratkaisun hakemiselle elinkeinotoiminnan tuloverosta on tarkat määräajat. Hakemus on tehtävä ennen sen ajan päättymistä, jolloin veroilmoitus on annettava. Toisaalta ennakkoratkaisu voidaan antaa enintään sille verovuodelle, joka päättyy päätöksen antamista seuraavan kalenterivuoden aikana toisin sanoen ennakkoratkaisu voidaan antaa vain kahdelle peräkkäiselle verovuodelle kerrallaan. (Verohallinto 2025c, Dnro VH/6449/00.01.00/2024.) Ennakkoratkaisun hakemuksesta peritään käsittelymaksu. Sekä verohuojennushakemukseen että ennakkoratkaisun hakemiseen liittyvät maksut löytyvät verohallinnon hinnastoista (Verohallinto 2025d).

4 Tutkimuksen toteutus

4.1 Menetelmät

Tutkimusotteet eli lähestymistavat jaetaan tyypillisesti kvalitatiivisiin eli laadullisiin ja kvantitatiivisiin eli määrällisiin tutkimusotteisiin. Kvalitatiiviseen tutkimukseen on aikojen saatossa tullut vaikutteita filosofiasta, psykologiasta, sosiologiasta, antropologiasta ja kasvatustieteistä, joten siinä on käytössä useita erilaisia menetelmiä näkökulmasta riippuen. Kaikille laadullisen tutkimuksen menetelmille yhtenäistä on se, että ne ovat induktiivisia. Induktiivisessa tutkimuksessa johtopäätökset tehdään aineistosta käsin eli puhutaan aineistolähteisyydestä. (Puusa & Juuti 2020, 11.) Kvantitatiivisen tutkimuksen tarkoituksena on yleistää tutkittavaa ilmiötä, joten se on tunnettava entuudestaan. Kvantitatiivisessa lähestymistavassa esitetään kysymyksiä, eikä oikeanlaisia kysymyksiä osata tehdä, jos ilmiö on tuntematon. (Kananen 2019, 25.) Tutkimusmenetelmät jakautuvat aineistonkeruu- ja analyysimenetelmiin. Valittu tutkimusote (kvalitatiivinen tai kvantitatiivinen) määrittelee sen, millaiset tutkimusmenetelmät soveltuvat käytettäväksi. (Kananen 2019, 27.)

Laadullisessa eli kvalitatiivisessa tutkimuksessa lähtökohtana on reaalimaailmaan ilmiöiden kuvaaminen mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Laadullisessa tutkimuksessa todellisuuden monimuotoisuus ilmenee tapahtumien jatkuvana muovautumisena. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 157.) Tavanomaista laadullisessa tutkimuksessa on se, että aineistoa kerätään tilanteissa, joissa ihmiset ovat normaaleissa ympäristöissään. Tällöin on mahdollista saada koottua rikasta ja yksityiskohtaista tietoa tutkittavasta ilmiöstä. (Puusa & Juuti 2020, 11.) Kvalitatiivinen tutkimusote soveltuu hyvin tilanteisiin, joissa halutaan saada yksityiskohtaista, uudenlaista ja syvempää näkemystä ja ymmärrystä ilmiöön, josta ei ole paljon aiempaa tutkimustietoa saatavilla (Kananen 2017, 33). Tähän opinnäytetyötutkimukseen soveltuu laadullinen tutkimusote, koska urheiluseurojen tekemän talkootyön verotukselliset vaikutukset urheiluseuran tai talkootyön tekijän omaan toimintaan eivät ole selkeitä eli ilmiöstä kaivataan uutta, yksityiskohtaisempaa ymmärrystä. Laadullinen tutkimus on tässä opinnäytetyössä käyttökelpoinen, koska tutkimuskohteena on urheiluseuroissa tehtävä talkootyö, jota voidaan hyvin havainnoida käytännöllisten ja luonnollisten tilanteiden

avulla. Tutkimuksen aihe on ajankohtainen urheiluseurojen tarvitessa jatkuvasti rahoitusta toimintaansa ja talkootöiden tekemisen kehittämisellä on merkittävä vaikutus seurojen talouteen, joten laadullinen tutkimusmenetelmä on soveltuva tutkimuksen läpivientiin.

4.2 Teemahaastattelu aineistonkeruumenetelmänä

Laadullisen tutkimuksen tunnusomaisia aineistonkeruumenetelmiä ovat havainnointi, erityyppiset haastattelut ja dokumentit (Kananen, 2017, 67). Tässä tutkimuksessa aineistonkeruu tehdään teemahaastattelujen avulla. Teemahaastattelulla tarkoitetaan osittain avointa, mutta aihepiireiltään eli teemoiltaan ennakkoon suunniteltua haastattelutilannetta. Tällaisesta haastattelusta käytetään myös nimitystä puolistruktuoitu haastattelu. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 87–88.) Kysymysten tarkka muoto ja asettelu jätetään teemahaastattelussa itse haastattelutilanteeseen, jossa keskustelun edetessä valittujen teemojen mukaisesti tutkija voi muotoilla kysymykset sellaiseen muotoon, joilla hän saa aiheesta mahdollisimman selkeän kuvan itselleen. Kysymysten esittämisjärjestys voi myös vaihdella haastattelusta toiseen. (Eskola & Suoranta, 2014, 87.) Tutkimusta tekevällä tutkijalla tulisi olla jonkinlaista ennakkonäkemyksiä kyseessä olevasta ilmiöstä, jotta hänellä olisi edellytykset laatia keskusteluun sopivat teemat. Huolellisesti valittujen teemojen avulla tutkija pyrkii saamaan vahvistuksen sille, että kaikista ilmiöön oleellisesti kuuluvista teemoista keskustellaan. Teemahaastattelu olisi parasta tehdä kasvokkain – face-to-face, vaikka nykyajan tekniset sovellukset mahdollistavat teemahaastattelujen tekemisen myös etäyhteyksin. Haastattelutilanteessa haastattelija kuljettaa keskustelua eteenpäin haastateltavan ehdoilla, edeten keskustelussa yksi tema kerrallaan eteenpäin. Keskustelunomaisessa haastattelutilanteessa tutkija antaa haastateltavalle vapauden kertoa tutkittavasta ilmiöstä niin kuin tutkittava sen kokee ja tuntee - omin sanoin. Kaivatessaan lisätietoa tai syvällisempiä vastauksia aiheeseen, tutkija esittää keskustelun lomassa tarkentavia ja täydentäviä kysymyksiä saadakseen tutkittavalta kattavan tiedon ilmiöstä. Onnistuneen teemahaastattelukeskustelun jälkeen haastattelija on saanut uutta ymmärrystä ilmiöön, jota hän tutkii. (Kananen, 2017, 95–96, 111.) Teemahaastattelu soveltuu tähän tutkimukseen parhaiten juuri sen antaman vapauden vuoksi. Tutkimusaihe voi olla monissa seuroissa melko arka ja tuntematonkin, joten vapaamuotoinen ja keskusteleva tunnelma voivat vapauttaa tutkittavan

kertomaan omista näkemyksistään ja toimintamalleistaan avoimemmin. Tutkijalle teemahaastattelu antaa mahdollisuuden esittää tarkentavia ja syventäviä kysymyksiä lähes rajattomasti, joten ilmiöön on otettavissa valtavasti tietoa haastateltavilta tutkijan oman tilanneälyn avulla.

Teemahaastattelua varten tehdään haastattelurunko, johon käsiteltäviksi valittujen aiheiden avulla keskustelua viedään vapaasti eteenpäin. Tutkijalle jää vapaus – ja vastuu – päättää aiheiden järjestys ja tarkentavien kysymysten oikeanlainen muotoilu. Haastattelurunkoon tulisi löytää tutkimusongelman kannalta tärkeimmät teemat, jotta haastattelusta saadun aineiston avulla olisi mahdollista saada vastauksia tutkimuskysymyksiin. Käytännössä haastattelun teemat pohjautuvat tutkimuksen teoreettiseen viitekehykseen eli siihen, mitä ilmiöstä on jo ennakkoon tiedossa. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 87–88.) Haastattelurunkoon kirjataan hyvän tavan mukaisesti myös haastateltavan taustatiedot, haastattelun toteutukseen liittyvät perustiedot sekä merkinnät siitä, että tutkitavalta on saatu tutkimuslupa ja tutkimuseettiset kysymykset on huomioitu tutkimuksessa (Kananen, 2017, 97). Tämän tutkimuksen teemahaastattelurunkoon (liite 1) nostettiin tutkijan mielestä tärkeimmät teemat tutkimusongelman ja teoreettisen viitekehyksen pohjalta. Tutkimusongelman ratkaisemiseksi on tärkeää saada lisätietoa siitä, kuinka talkootyön verotuksellisia näkökulmia urheiluseuroissa tunnetaan, ja millainen vaikutus niillä on ollut seuratoiminnan varainhankinnassa. Teoreettisen viitekehyksen pohjalta on rakentunut käsitys, jonka mukaan monet urheiluseuroissa tehtävät talkootyöt kuuluisivat joko elinkeino- tai tuloverotuksen piiriin, joten haastattelurunkoon on valittu teemoja myös siten, että tutkittava saisi käsityksen siitä, miten seuroissa näitä tilanteita tulkitaan ja käsitellään. Onko verotukselliset asiat vaikuttaneet positiivisesti vai negatiivisesti talkootöiden tekemiseen seuroissa?

Haastateltaviksi pyrittiin valitsemaan henkilöitä, joilla kussakin seurassa on paras tieto tutkimuksen aiheena olevasta talkootyön tekemisestä. Haastateltavan varsinainen titteli tai asema seurassa ei ollut avainasemassa, koska urheiluseurat organisoituvat monin eri tavoin ja talkootyöstä eniten tietoinen voi lähtökohtaisesti olla kuka tahansa seuratoimija. Perusajatuksena oli kuitenkin, että haastateltava on joko seurassa toimiva työntekijä tai seuran hallitusvastuussa oleva henkilö. Lopulta haastateltavien roolit seurassa olivat puheenjohtaja, seurakoordinaattori, seuratyöntekijä,

tapahtumasihteeri ja rahastonhoitaja. Huomioitavaa oli myös se, että monilla haastateltavista oli seurassa lisäksi muitakin toimijarooleja kuin se, missä he haastattelun antoivat. Joukossa oli vastaajaroolin lisäksi mm. valmentajia, pelaajia, isejä sekä äitejä. Tutkija pyrki valitsemaan haastateltavien joukkoon eri lajien edustajia ensisijaisesti sellaisten lajien seuroista, joissa tutkija tietää talokotyötä tehtävän, ja joissa harrastamisen kustannukset voivat helposti nousta korkeiksi. Haastateltavien löytäminen onnistui tutkijan omien kontaktien kautta, ja heitä lähestyttiin puhelimitse haastattelun sopimiseksi. Haastateltaviksi valikoitui lopulta kuusi eri joukkuelajien edustajaa.

Haastattelut toteutettiin teemahaastatteluina yhden viikon aikana. Haastattelut pidettiin kahdenkeskin keskusteluihin TEAMS-neuvotteluyhteyden avulla välimatkojen vuoksi. Teams-haastatteluissa keskustelut saadaan nauhoitettua ja myös tekstitettyä karkeaan muotoon samanaikaisesti, mikä helpottaa huomattavasti tutkijan työtä aineiston analysointivaiheessa. Aiheesta pysymisen sekä ajan- ja materiaalin hallinnan vuoksi haastatteluiden kestoksi on etukäteen haastateltavien kanssa sovittu 20–30 minuuttia. Rajatun ajan määrittäminen haastattelulle oli myös tärkeä apu haastattelijalle valmistautuessa haastatteluun – asiassa on pysyttävä tiiviisti koko keskustelun ajan.

4.3 Aineiston analyysi

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineiston analysointimenetelmiin kuuluvat teemoittelu, tyypittely, sisällönerittely sekä diskurssi- ja keskusteluanalyysi (Hirsjärvi ym. 2007, 219). Lähes aina kvalitatiivisessa tutkimuksessa kerätty aineisto täytyy ensimmäisenä litteroida eli yhteismitallistaa. Litteroinnilla tarkoitetaan sitä, että kaikki kerätty aineisto sen muodosta riippumatta siirretään samantyyppiseen muotoon. Käytännössä tämä usein on aineiston saattamista tekstimuotoon erilaisista nauhoitteista. (Kananen, 2017, 132.)

Haastatteluista saatu nauhoitettu aineisto litteroidaan tekstitiedostoiksi tutkijan haastattelussa tekemien muistiinpanot huomioiden. Litterointia voidaan tehdä eri tarkkuuksilla: sanatarkasti, yleiskielisesti tai propositiotasoisesti. Sanatarkassa litteroinnissa jokainen äännähdyskin kirjataan.

Yleiskielisessä litteroinnissa ylimääräiset puhe- ja murrekieliset ilmaisut sekä kaikki toistot ja täytesanat kuten *”no”*, *”niinku”*, *”nii-in”*, *”öööö”* on poistettu. Propositiotasolla ainoastaan sanoman keskeinen sisältö kirjataan ylös. Usein laadullisessa tutkimuksessa riittää litterointiin melko karkea taso. (Kananen, 2017, 134–135.) Tässä työssä litteroinnin tasona käytetään yleiskielistä litterointia, jonka myötä haastattelut saadaan helposti luettavaan ja ymmärrettävään tasoon. Yleiskielisen materiaalin taso on riittävä siihen, että haastateltavan sanomisen sisältöä voidaan analysoida ja siitä pystytään etsimään työlle olennaisimmat asiakohdat.

Sisällönanalyysi on perusanalyysimenetelmä, joka soveltuu lähes kaikkiin laadullisiin tutkimuksiin (Tuomi ym. 2018, 103). Tällä menetelmällä voidaan analysoida dokumentteja systemaattisesti ja objektiivisesti. Sisällönanalyysi on tekstianalyysia, jossa etsitään tekstin merkitystä ja jolla pyritään kuvaamaan dokumenttien sisältöä sanallisesti (Tuomi ym., 119). Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä yhdistetään käsitteitä. Tällä tarkoitetaan teemoittelua, jossa aineiston analysointivaiheessa nousee esiin piirteitä, jotka ovat yhteisiä usealle haastateltavalle. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 173.) Teemoittelussa korostuu se, mitä kustakin teemasta haastattelussa on sanottu. Lopulta kysymys on aineiston pilkkomisesta ja ryhmittelystä eri aihepiirien mukaisesti. (Tuomi ym. 2018, 105–106.) Teemoittelussa kaikista haastatteluista löydetyt yhteneväiset asiat yhdistetään sopivien teemojen alle. Tätä työtä on rakennettu teemahaastattelujen kautta, joten teemoittelu soveltuu hyvin materiaalien ja tulosten analysointitavaksi. Haastatteluista on saatu nousemaan selkeitä teemoja, jotka toistuvat useiden haastateltavien vastauksissa. Teemoittelun avulla työn tutkimuskysymyksiin on löydettävissä yhdenmukaisia vastauksia, joista tutkimusongelmaan on johdettavissa selityksiä.

4.4 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Laadullisten, kuten kaikkien muidenkin, tutkimusten tulee olla luotettavia. Kuitenkaan laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnille ei ole selkeää ohjeistusta. Yleisesti tieteellisessä tutkimuksessa käytetään luotettavuuden arviointiin käsitteitä reliabiliteetti ja validiteetti. Reliabiliteetilla tarkoitetaan tulosten pysyvyyttä eli sitä, että tutkimuksen uusiminen tuottaisi samanlaiset tulokset. Validiteetti puolestaan tarkoittaa sitä, että tutkimuksessa tutkitaan oikeita asioita. (Kananen,

2017, 173, 175.) Näiden luotettavuusmittareiden käyttöä kvalitatiivisessa tutkimuksessa on kuitenkin kritisoitu laajalti menetelmäkirjallisuudessa niiden soveltumattomuudesta laadulliseen tutkimukseen. Niiden sijaan tulisikin keskittyä tutkimuksen kokonaisuuden johdonmukaiseen arviointiin luotettavuuden näkökulmasta (Tuomi & Sarajärvi, 161, 163).

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida koko tutkimusprosessin tarkalla kuvaamisella. Selkeä ja perusteellinen kuvaus tutkimuksen etenemisestä tutkimuksen eri vaiheissa lisää luotettavuutta. Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuuden kannalta tärkeitä asioita ovat mm. ihmisten, paikkojen ja tapahtumien jopa yksityiskohtaiset kuvailut. Tutkijan omat johtopäätökset tulosten tulkinnassa tulisi myös pystyä perustelemaan tarkasti. Perusteluissa luotettavuutta lisää mm. autenttisten dokumenttien käyttö tutkimusselostuksissa. (Hirsjärvi ym. 2008, 227.) Yleisesti käytössä olevia luotettavuuden arviointimittareita ovat myös informantin vahvistaminen eli aineiston ja tulkinnan luetuttaminen haastateltavalla, vahvistettavuus eli monilähteisyys, tulkinnan ristiriidattomuus eli sisäinen validiteetti, aiemmat tutkimukset ja saturaatio eli kylläntyminen. (Kananen, 2017, 176–179.)

Tässä kvalitatiivisessa tutkimuksessa luotettavuuden arvioinnissa tarkastellaan koko tutkimusprosessia. Tutkimuksen luotettavuudeksi tutkimusprosessin kaikki vaiheet kuvaillaan mahdollisimman tarkasti alusta loppuun. Teoreettiseen viitekehykseen on haettu useita lähteitä, joiden avulla tietoperustasta on saatu monipuolinen. Teoriapohjassa oleva aineisto on laadukasta ja suurelta osalta viranomaislähteistä peräisin olevaa tietoa. Tutkija on huolellisesti varmistanut, että työhön käytetty lähdeaineisto on luotettava ja lähdeluettelo relevantti työn aiheeseen nähden. Tekoälyä ei ole käytetty ollenkaan työtä tehdessä. Aineistonkeruu on suoritettu huolellisesti ja laadukkaasti; haastattelut on nauhoitettu, jolloin niiden aitous voidaan todentaa ja niihin voidaan tarvittaessa palata uudelleen tutkimuksen eri vaiheissa. Tutkittavat on valittu niin, että heillä on selkeästi oma-kohtaista osaamista, tietämystä ja kokemusta tutkittavasta ilmiöstä. Haastatteluja on suoritettu riittävän monta saturaation saavuttamiseksi eli uudet haastattelut eivät enää tuottaisi merkittävästi uudenlaista näkemystä ilmiöön. Tutkijan henkilökohtainen osallistuminen kaikkiin tutkimuksen vaiheisiin varmistaa sen, että tutkimuksesta kerrottu kokonaiskuvaus on todellinen.

Ammattikorkeakoulutasoinen opinnäytetyö on tieteellistä tutkimusta, joka voi olla eettisesti hyväksyttävää ja luotettavaa, ja sen tulokset uskottavia vain, jos se on suoritettu hyvän tieteellisen käytännön edellyttämällä tavalla. Sen peruseriaatteita ovat luotettavuus, rehellisyys, arvostus ja vastuunkanto. Hyvät tieteelliset menettelytavat voidaan jakaa kahdeksaan eri tieteellisen toiminnan alueeseen: 1) toimintaympäristö, 2) koulutus, ohjaus ja mentorointi, 3) tieteellisen työn tekeminen, 4) eettisyys ja ennakointi, 5) tutkimusaineistojen käsittely ja hallinta, 6) yhteistyö, 7) teki- jys, julkaiseminen ja viestintä sekä 8) asiantuntija- ja arviointitehtävät. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2024.) Tutkimuseettiikka opinnäytetyössä tarkoittaa sitä, että aiheen valinnassa ja rajauksessa huomioidaan mahdollisen toimeksiantajan toiveet, kuitenkin niin, että tutkimuksen tavoitetta ei vaaranneta. Tietoperustan hankinnassa täytyy olla rehellinen, huolellinen ja tarkka, ja viittaustavasta tulee huolehtia viittausohjeiden mukaisesti. Aineiston keräyksessä tulee huolehtia mm. tutkittavien informoinnista ja oikeuksista sekä tutkimuksen aikana ajasta tutkimuksen jäl- keen. Aineiston analysoinnissa henkilönimet tulee anonymisoida ja analysointi pitää tehdä objek- tiivisesti. Tutkimuksen raportoinnissa pitää noudattaa tietosuojasäännöksiä, huolellisuutta ja tark- kuutta. Kaikkein tutkimuksen aikana kerättyyn aineistoon täytyy laatia aineistohallintasuunnitelma, joka kattaa edellä esitetyt asiat. (Koskinen 2024.)

5 Tutkimuksen tulokset

Opinnäytetyössä tutkimuksen tuloksia tarkastellaan tutkimuskysymysten kautta. Haastatteluissa esille tulleita teemoja on jaoteltu tutkimuskysymysten alle. Teemat on saatu muodostettua haas- tatteluissa esiintyneiden yhdenmukaisten vastausten perusteella. Haastatteluista muodostui melko yhteneväinen kuva urheiluseurojen toiminnasta talkootöiden tekemiseen liittyen sekä sii- hen, millaiset käsitykset seuroissa on talkootyön verotukseen liittyen. Haastatteluissa nousi esiin selkeitä kehitystoiveita verottajalle talkootöiden verotuksellisten seikkojen selkeyttämiseksi. Tu- loksia käydään seuraavassa läpi haastatteluissa eniten esiin nousseiden löydösten kautta. Tuloksiin on kirjoitettu myös haastateltavien haastatteluissa sanomia suoria lainauksia, jotka on merkitty kursivilla sekä lainauksen perään, kenestä haastateltavasta on kysymys. Ensimmäinen haastatel- tava on merkitty (H1) ja toinen (H2) jne.

Urheiluseuran talkootyöt. Tutkimuksessa tehtyjen haastattelujen perusteella voidaan todeta, että urheiluseuroissa tehdään monenlaista talkootyötä. Kaikissa haastatteluissa ilmeni, että talkootyötä tehdään paljon välittömästi seuran hyväksi seuran omissa tapahtumissa, muun muassa kilpailutapahtumien kahviossa, lipunmyynnissä ja yleisissä järjestelytehtävissä. Välitöntä talkootyötä on myös harjoitusten ja kerhojen ohjaaminen vastikkeetta. Vaikka tässä työssä ei varsinaisesti käsitellä välitöntä ja vastikkeetonta talkootyötä, se silti nousi jokaisessa haastattelussa esiin osana seuran toimintaa. Joissakin haastatteluissa ilmeni, että välittömään talkootyöhön on ollut haastavaa löytää vapaaehtoisia tekijöitä.

Jos mietitään jotain kahviota, niin kyllä niihin on ollut vaikea saada porukkaa. Aina siellä on vaan ne samat ihmiset. Millä sitä sitten saisi aktivoitua porukkaa. (H1)

Kahviotulot olisi merkittäviä, mutta vaikeaa niihinkin on saada riittävästi ihmisiä. Ne kasaantuu muutamien harteille aina. (H4)

Omien tapahtumien järjestämisestä saadaan paljon tuloja. Aktiivisesti osallistutetaan perheitä osallistumaan työpanoksella tapahtumiin. (H5)

Erilaiset myyntikampanjat varainhankintana ovat monen seuran tai joukkueen perinteinen varainhankintakeino. Haastattelujen perusteella näyttää siltä, että nykyään kulutushyödykkeiden myynti toteutetaan pääsääntöisesti joukkueetasolla, jolloin kampanjan tuotto jää kokonaisuudessaan joukkueen käyttöön. Koko seuran käsittäviä myyntikampanjoita pidetään raskaina suhteessa saatavaan hyötyyn. Kulutustavaroiden myynti koetaan monessa seurassa hankalaksi toteutettavaksi, koska tuotteiden myyntihinnat ovat yleensä markkinahintaan nähden huomattavasti korkeampi. Toisaalta voidaan myös nähdä, että ryhmässä on aina myös niitä, kenelle myyntityö sopii mainiosti.

Meillä oli joskus suositus, että pitäisi myydä vähintään 10 tuotetta/pelaaja. Voittoa tuli 4 €/tuote. Useampi vanhempi maksoi vain 40 euroa rahana välttääkseen myyntityön ylikalliista tuotteista. Nykyään harvalla on tuttavapiiriä, mihin kaupata tuotteita. (H3)

Mikä tahansa työsuoritukseen perustava talkoo on parempi kuin pakkomyynti. (H3)

Joka joukkueessa on ainakin yksi myyntitykki, jolle nämä ovat mieluisia. (H4)

Teemme vuosittain muutamia myyntikampanjoita seurana ja joukkueissa. Joka kerta kuulee kritiikkiä, miksi niitä on koko ajan, ja onko pakko osallistua. Olemme pyrkineet motivoimaan perheitä selkeillä laskelmilla, kuinka tuotto vaikuttaa kausimaksuihin. (H5)

On ollut kakkutukkuja, lakuja ja muita tuotteita. Osa myy enemmän ja toiset tekee muita talkoita mieluummin. (H6)

Kolmannen lukuun tehtävistä talkootöistä yleisimmiksi nousivat erilaiset kiinteistöjen kausihuoltoihin liittyvät tehtävät kuten lumenpudotukset, hiekoitushiekkojen siivoukset ja haravoinnit. Joissakin seuroissa tehtiin myös vesakonraivausta tai hakkuutähteiden keräystä. Useat urheiluseurat osallistuvat myös erilaisten tapahtumien kuten festareiden työtehtäviin talkoolaisten roolissa. Tapahtumissa talkoolaisten tyypillisiä työtehtäviä urheiluseuralle maksettavaa korvausta vastaan ovat mm. tiskaus, siivous, lipunmyynti tai järjestyksenvalvonta. Tapahtumatalkoot koettiin mielekkäinä ja helppoina talkootöinä sen mukanaan tuoman tuplahyödyn myötä. Talkootyöhön osallistuva pääsee samalla osalliseksi myös itse tapahtumaan ilman itselle aiheutuvaa kustannusta. Yleisesti seuroissa koetaan, että kolmannen lukuun tehtäviin talkootöihin, jotka perustuvat talkootyön tekijän työsuoritukseen, on seurassa tai joukkueessa riittänyt hyvin innostusta, koska konkreettinen korvaus oman lajin hyväksi nähdään hyödyllisenä käytettyyn aikaan nähden.

Joukkueet löytävät yleensä itse nämä talkoonsa. Seuran yhteisiä talkoita ei oikeastaan ole, kun ei ole tullut vastaan mitään isompaa. Joukkueen sisältä joku keksii sen talkoon, ja se joukkue sitten saa sen hyödyn siitä. Ne ovat yleensä niin pieniä nämä talkoot, ettei niillä koko seuran taloutta hoideta. Tärkeämpää tuloa yksittäiselle joukkueelle. Tuoppien pesua festareilla tai pieniä pihatöitä. (H1)

Kunnalta saadaan talkoita melko hyvin. Ne toistuvat vuosittain ja ovat tärkeää tulonlähdettä seuralle ja joukkueille. Ne on pääsääntöisesti siivoustyylisiä ulkohommia. Kauppojen inventaarioita on joskus käyty tekemässä. (H2)

Tärkeimpinä on erilaiset rokki- ja tapahtumatalkoot, mitä joukkueet tekee. Narikkaa ja muuta vastaavaa tapahtumissa. Inventointeja ja lumenpudotuksia on joskus. (H6)

Lumenpudotusta ja haravointia, tällaisia tavallisia pihatöitä yrityksiltä ja jonkun verran myös yksityisiltä ihmisiltä. Pieniä lajittelu- ja pakkaustöitä on joku joukkue joskus tehnyt. (H4)

Verotukselliset seikat talkootyössä. Tutkimuksen haastatteluissa tuli selkeästi ilmi, että seuroissa ja joukkueissa korostetaan talkootyöstä saatavan korvauksen käyttämistä joko koko seuran tai talkootyön tehneen joukkueen hyväksi sen sijaan, että korvausta voitaisi mitenkään jyvittää työtä tehneiden jäsenten hyväksi esimerkiksi kausimaksua alentamalla. Seuroilla on yksiselitteisesti ohjeet, jotka kertovat tämän säännön olemassaolosta. Seuroissa tiedostetaan, että jyvittämällä korvausta työn tekijöiden hyväksi, korvaus olisi verotuksellisesti tekijän palkkaa. Ohjeistuksesta huolimatta todellisuus kuulostaa siltä, että jonkin verran seuroissa (tai joukkueissa) talkootyöstä saatuja korvauksia jollain tavalla ”korvamerkittää” niitä tehneiden jäsenten hyväksi ja sitä vastaan toiset korvaavat työtä rahalla.

Aika ajoin siitä (korvauksen jyvittämisestä tekijälle) tulee kyselyä, mutta meillä on ohjeistus, jonka mukaan talkookorvaus menee koko joukkueelle. (H2)

Vuosia sitten joku joukkue laskeskelee talkootyön tunteja pelaajaa kohti, mutta se on lopetettu. Joukkueiden toimihenkilöt saattoivat saada jotain alennusta lasten maksuista, sittemmin sekin toimintamalli on muutettu ongelmatilanteiden välttämiseksi. Nykyään korostetaan korvauksen kohdentamisesta koko joukkueelle. (H4)

Rahaa tarvitaan joissakin joukkueissa tosi paljon, ja isojen talkoiden kohdalla on joskus tehty sitä, että enempi tehneille on voitu kausimaksusta antaa vähän helpotusta. (H3)

Meillä on selkeä ohjeistus, että korvaukset käytetään koko joukkueen hyväksi, vaikkei olisi osallistunut talkoisiin. (H6)

Niille, jotka eivät osallistu varainhankintaan yhtä paljon, joukkue on voinut laittaa siten maksun sen sijaan. Kyllähän se tiedetään, ettei se ole oikein, mutta aina jotain pitää yrittää. (H5)

Yksittäisiä talkootöitä pidetään seuroissa varainhankinnan näkökulmasta hyvin pieninä kokonaisuuden kannalta. Yleinen näkemys oli, että pienten, yksittäisten talkootöiden osalta ei tarvitse verotuksellisesti joukkueita ohjeistaa, eikä niitä juuri enemmälti ole seuran kokonaisuuden kannaltaan ajateltu. Haastattelujen perusteella jää käsitys, ettei seuroissa ole tarkkaa tietoa siitä, mitkä ovat verovapaan talkootyön edellytykset. Seuroissa tunnustetaan hyvin hyöty joukkueelle ja talkootyön vähäinen merkitys taloudellisessa kokonaisuudessa, mutta muiden edellytysten tuntemus jää hämärän peittoon.

Ei, ei niitä ole tarvinnut miettiä, kun ne on niin pieniä. Jos me joku kymppitonnin talkoo jostain löydettäisi, niin sitten ehkä pitäisi vähän pohtia uudestaan. Mutta ei semmosia nyt ole näkyvissä. (H1)

Ei ole haettu koskaan mitään ennakkoratkaisua. (H2)

On haettu verohuojennuspäätös tiettyyn toiminnan osaan. Ainahan sitä miettii, jos joku uusi juttu tulee, että miten sen kanssa pitäisi toimia, mutta yksittäisinä tapauksina ei olla sitten enempää ruvettu säätämään. Kaikki mahdolliset talkoot kuitenkin haluaisi ottaa vastaan. (H4)

Kehitysajatuksia. Tutkimuksessa käytyjen haastattelujen jälkeen vastauksista pystyi löytämään kehitysajatuksia ja toiveita, joita haastateltavat kaipasivat oman toiminnan kehittämiseen talkootöiden tekemisessä ja niihin liittyviin verotuksellisiin tilanteisiin. Ensisijaisesti vastaajat toivoivat yksiselitteisiä ja ennakoitavia ohjeita, kuinka erityyppisiä talkootöitä verotuksellisesti kohdellaan. Arvailu ja ennakkoratkaisujen hakeminen koetaan hektisessä urheiluseuran arjessa liian työläältä prosessilta. Tarjotuista talkoista pitäisi usein pystyä päättämään erittäin nopeasti ja kaikenlainen byrokratia ja epävarmuus tuoton todellisesta määrästä aiheuttavat turhaa painetta toimihenkilöille päätöksentekotilanteessa. Urheiluseuroissa ja joukkueissa eletään usein toimintakausi kerrallaan, joten mahdolliset varainhankintatilaisuudetkin osuvat samalle ajanjaksolle, eikä niiden taloudellisia seuraamuksia voida tiedostamatta siirtää seuraavien kausien toimintaan. Pääsääntöisesti jokaisessa haastatelluista seuroista nimenomaan työsuoritukseen perustuvia talkoita pidettiin kaikkein parhaana varainhankinnan keinona. Kaikki tarjotut talkootyöt pyritään ottamaan vastaan, koska jokainen euro on nykyään toiminnalle tärkeää.

Kaikki talkoot mielellään otetaan vastaan, vaikka olisi pienempikin. Ei ole tullut minun aikaan mitään kyselyjä epäselvyyksistä. Jotkut selvät ohjeet olisi kyllä tarpeen,

joita voisi sitten seurassa käydä läpi. Jokaista tapausta ei kyllä mitenkään pysty erikseen miettimään. (H4)

Joskus ne talkoot tulee niin nopealla aikataululla, että vaikea ehtiä kasaamaan porukkaa. Ei siinä ehdi ajatella, onko jotain epäselvää. Kyllä me kuitenkin pyritään kaikki tekemään. (H2)

Pitäisi päivittää omat tiedot noista veroasioista. Ei niitä tule mietittyä niin tarkasti aina kesken kaiken. Jotkut yksinkertaiset ja selkeät ohjeet olisi tarpeen. Hankala itse arvioida jokaista erikseen, eikä siihen ole aikaakaan. (H3)

Tämä verotus ja talkoot on aina jotenkin ”mörkö” toimijoiden keskuudessa. Voisiko joskus ajatella toisin, ja tehdä työtä, joka tuottaa, vaikka siitä sitten maksaisi sen veron? (H5)

Haastatteluissa pystyi myös selkeästi havaitsemaan, ettei urheiluseurojen organisaatiossa välttämättä ole veroasiantuntijaa, joka tietäisi ja osaisi kyseenalaistaa erilaisten talkootöiden verotukselliset yksityiskohdat. Roolijako seuran toimijoiden ja tilitoimiston välillä tuli haastatteluissa esiin, ja verotukselliset seikat tulkitaan helposti kuuluvan tilitoimiston hoidettaviksi.

Ei meillä seurassa ole osajia tekemään tällaista arvioita. Jotain koulutusta olisi hyvä olla joukkueenjohtajille ja muille toimijoille, jotta ei tulisi ainakaan mitään yllätyksiä. (H4)

Talkoita tehdään pääsääntöisesti joukkueetasolla, ja siellä on monenlaista toimijaa, eikä niitä mitenkään ehdi kaikkia käydä läpi. Ohjeet pitäisi olla niin yksinkertaiset, ettei tulkintamahdollisuuksia jää. Sitten ne voisi käydä kaikkien seuran toimijoiden kanssa helposti läpi aina kauden alussa. (H1)

Tilitoimisto hoitaa veroilmoituksen tekemisen. En osaa sanoa, miten nämä talkootyöt kirjataan veroilmoitukseen. (H2)

Kun tätä työtä tehdään niin puhtaasti vapaaehtois pohjalta, niin jotenkin toivoisi, että kaikki tulkinta ja ohjeistus olisi myös yksinkertaisempaa. (H6)

Alla olevassa taulukossa (Taulukko 3) on esitetty kootusti tutkimuksen aiheeseen ja tutkimuskysymyksiin liittyvät teemat ja niiden perusteella haastatteluissa esiin tulleet merkittävimmät löydökset.

Taulukko 3 Talkootyöt urheiluseurassa

Aihe	Tutkimuskysymykset	Teemat	Löydökset
Talkootyö urheiluseurassa	Millaisia talkootöitä urheiluseuroissa tehdään?	Seurasta yleisesti Seuran varainhankinta Talkootyöt	Välitön talkootyö Myyntikampanjat Kiinteistönhoitotyöt Tapahtumat
	Miten verotukselliset seikat huomioidaan talkootöiden tekemisessä ja suunnittelussa?	Verotuksellisten asioiden huomiointi talkootöihin liittyen	Seuran tai joukkueen yhteinen hyöty Tuotot pieni osa budjetista
	Mitkä tekijät helpottaisivat ja edesauttaisivat talkootöiden organisointia ja ohjeistusta urheiluseuroissa?	Haasteet ja ongelmatilanteet talkootöihin liittyen seuran toiminnassa	Selkeämpää ohjeistusta Vastuuhenkilöiden osaaminen

6 Pohdinta

6.1 Luotettavuus ja eettisyys

Laadulliseen tutkimukseen liittyvää tutkimuksen luotettavuuden ja eettisyyden teoriaperustaa on tässä opinnäytetyössä käsitelty jo aiemmin luvussa 4.3, joten tässä koko opinnäytetyöhön liittyvässä luotettavuuden ja eettisyyden tarkastelussa ei enää uudelleen haeta tietoperustaa tarkastelun tueksi. Tutkimuksen uskottavuus ja luotettavuus perustuvat siihen, että tutkimus suoritetaan kaikilta osin eettisesti ja hyvää tieteellistä käsitystä noudattaen. Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu se, että tutkimusprosessin aikana korostetaan tarkkuutta, rehellisyyttä ja huolellisuutta. Eettiset valinnat tutkimuksen aikana on tuotava selkeästi esiin, niistä täytyy raportoida avoimesti ja tehdyt valinnat tulee pystyä arvioimaan ja perustelemaan. Mahdolliset virheet prosessin aikana tulee myös kuvata totuudenmukaisesti. Tutkimuksen tuloksia ei saa vääristellä.

Opinnäytetyössäni olen huolellisesti ja rehellisesti esittänyt, kuinka tutkimuksessa käytettävä aineisto kerätään ja käsitellään, ja näitä valittuja toimintamalleja on noudatettu. Haastattelut on toteutettu luotettavasti ja eettisesti. Haastateltavien itsemääräämisoikeutta ja yksityisyyttä on kunnioitettu. Ennen jokaista haastattelua haastatteluihin kysyttiin suostumus puhelimitse tai sähköpostilla. Haastatteluun annettiin näin myös aikaa valmistautua etukäteen. Haastateltavalle kerrottiin, että henkilöä eikä seuraa ei opinnäytetyön kirjallisessa osuudessa kerrota, joten vastauksetkin käsitellään anonyymisti. Haastattelun alussa kysyttiin lupaa nauhoittaa keskustelu litterointityön helpottamiseksi. Haastateltaville kerrottiin, että tallenne ja litterointi säilytetään tutkijan JAMKin henkilökohtaisella pilvipalvelimella, jonne vain tutkijalla on pääsy. Opinnäytetyön valmistumisen jälkeen materiaalit tuhotaan palvelimelta. Haastateltavat ovat vapaasti saaneet vastata kysymyksiin ja esittää ajatuksiaan ilman erityistä ohjailua haastattelutilanteissa. Vuorovaikeus haastattelutilanteissa oli luontevaa, ja keskustelut etenivät vapaamuotoisesti aiheen parissa teemahaastattelurungon mukaisesti. Haastateltavat oli valittu tutkijan omien kontaktien kautta

kuitenkin niin, ettei tutkijalla ole yhtä tapausta lukuun ottamatta mitään henkilökohtaista sidettä haastateltavaan seuraan tai henkilöön liittyen. Tutkija ei tuntenut entuudestaan muita haastatelluun osallistuvia seuroja tai henkilöitä. Etukäteen hieman arvelutti yhden tutun seuran valitseminen mukaan tutkimukseen, koska sillä voisi olla vaikutusta tutkimuksen eettisyyteen. Lopulta tutkija ei nähnyt tässä ongelmaa, koska vastausten analysoinnissa haastateltavat nimettiin vain numeroilla ja runsaan vastausmassan takia vastausten yhdistäminen tiettyyn seuraan ja henkilöön ei noussut esiin analyysiä tehdessä. Toisaalta tutkimuksen vastaukset alkoivat saturoida heti toisen jälkeen, joten kovin suurta eroa vastaajien välillä ei edes pystytty havaitsemaan. Tutkimukseen otettiin lopulta mukaan kuusi haastateltavaa, ja tulosten yhdenmukaisuus oli huomattavaa kaikkien osalta, joten tutkimuksen kannalta ei ollut enää tarpeen lisätä haastateltavien määrää. Kuiden noin puolentunnin mittaisen haastattelun perusteella tutkimukseen pystyttiin saamaan riittävästi materiaalia tulosten esittämiseksi ja johtopäätösten tueksi.

Tutkimuksen luotettavuuden tarkastelussa on tärkeää huomioida myös käytetty aineisto tietoperustan tueksi. Tämän opinnäytetyön aiheen luonne toi mukanaan huomattavan määrän viranomaislähteistä peräisin olevaa materiaalia tietoperustan laatimiseksi, joten niiden luotettavuutta ei ole ollut erikseen tarvetta arvioida. Lisäksi työssä on käytetty verrattain paljon tutkimuksen aiheeseen liittyviä teoksia, jotka nekin suurelta osin olivat viranomaislähteiden syvällisempää tulkintaa ja selventämistä. Tutkimusmenetelmän valintaan ja teoriaan käytettiin apuna lukuisia menetelmäkirjallisuuden teoksia. Pääsääntöisesti käytetyt lähteet on löydetty kirjastojen hakukannoista sekä viranomaisten omista verkkopalveluista kuten finlex.fi, edilex.fi ja vero.fi. Sähköisten lähteiden lisäksi tutkimusta tehdessä on käytetty myös kirjoitettuja kirjoja. Luotettavuuden ja lähteiden aitouden varmistamiseksi tässä tutkimuksessa ei ole käytetty ollenkaan tekoälyn apua tiedon etsimiseen eikä tulkintaan, vaan tutkija on pyrkinyt varmistamaan ja luomaan käsitykset omakohtaisesti. Tutkimuksen lähdeaineistossa ei juurikaan ole kansainvälistä aineistoa, koska tutkimuksen aihe ja siihen liittyvä teoria käsitellään Suomen lakien ja verotuskäytännön mukaisesti. Tutkijan näkemyksen mukaan kansainvälinen aineisto ei olisi tuonut lisäarvoa tutkimuksen suorittamiseen tai lopputulokseen, joten kansainvälistä materiaalia ei tietoisesti lähdetty tutkimuksen pohjalle hakemaan.

Opinnäytetyöprosessi on ollut tekijälle mielekäs urakka, vaikka se onkin venynyt kohtuuttoman pitkäksi monen eri syyn takia. Työn aihe on ollut tuttu omasta vapaaehtoistaustasta ja lasten harrastustoiminnasta johtuen. Lopulta työ saatiin tehtyä keväällä 2025 muutaman viikon tiiviin kirjoitus- ja haastattelurupeaman aikana. Tutkijalle haasteellista oli kirjoittaa tietoperustaa ehkäpä juuri sen aiheen hyvän tuntemisen vuoksi. Asian osasi, mutta työtä hidastavaa oli löytää jokaiselle lauseelle lähde ja vielä kirjoittaa se ”omin sanoin”. Tietoperustan kirjoittamisen jälkeen haastattelut ja niiden pohjalta tehdyn sisällönanalyysin tekeminen oli mielekästä ja kirjoitusprosessin kannalta sujuvaa tekemistä. Haastatteluista syntyi paljon materiaalia, joten kaiken tiivistäminen olennaisten asioiden korostamiseksi oli välillä haasteellista, ja aiheeseen liittymättömien epäolennaisuuksien karsiminen tuotti tutkijalle joskus valinnanvaikeuksia. Opinnäytetyö haluttiin kuitenkin pitää kompaktina, työn aiheeseen liittyvien asioiden kertomiseen, joten monia yhdistys- ja varainhankinnan perusteisiin liittyviä teoretietoja on tarkoituksella jätetty pois kirjallisesta tuotoksesta.

6.2 Tulosten tarkastelu suhteessa teoreettiseen viitekehykseen

Tässä kappaleessa käydään läpi tutkimuksesta saatujen tulosten yhteneväisyyksiä opinnäytetyössä esitettyyn tietoperustaan nähden. Tutkimuksessa saatiin useita tuloksia, jotka hyödyttäisivät urheiluseuroissa tehtävää talkootyötä toiminnan rahoittamisen välineenä. Opinnäytetyön tarkoituksena oli löytää vastauksia alussa määriteltyihin tutkimuskysymyksiin. Tutkimuskysymysten perusteella työhön on koottu tutkijan näkemyksen mukaan oleellista tietoperustaa käsiteltävästä aiheesta.

Teoriaosuudessa kerrottiin, että urheiluseurat ovat aatteellisesti toimivia, yleishyödyllisiä yhteisöjä, jotka yleishyödyllisyyden perusteella nauttivat merkittävistä verovapauksista. Pääsääntöisesti voidaan teorian perusteella todeta, että urheiluseurat voivat toimia verovapaasti lähes kaikessa varsinaisessa toiminnassaan. Tulkintatilanteita verotukseen alkaa tulla siinä vaiheessa, kun tuottoja tulee toiminnasta, joka ei ole urheiluseuran varsinaista toimintaa. Tällaiseen tilanteeseen joudutaan yleensä silloin, kun varainhankintaa aletaan tehdä oman toiminnan ja toimintapiirin ulkopuolella. Tutkimuksen tuloksista nähtiin, että urheiluseurojen varainhankinnasta suuri osa on juuri

omaan toimintaan liittyvää varainhankintaa, joka on verotuksellisesti hyvin selkeää. Jäsen- ja osallistumismaksut, kilpailutuotot, kahviot, myyjäiset ja arpajaiset ovat jo yleishyödyllisyysstatuksen perusteella verotonta. Talkootyön verotus liittyy urheiluseurassa tehtävään varainkeruuseen, ja urheiluseura on verovelvollinen yleishyödyllisyyden perusteella vain saamastaan elinkeinotulosta. Teoriaperusteessa olevista oikeustapauksista kuten myös tutkimushaastattelujen perusteella verotuskohtelu nähdään urheiluseuran kannalta ongelmallisena, kun jokainen tapaus tulkitaan omana kokonaisuutena.

Urheiluseurojen perinteiseen varainhankintaan kuuluvat jäsen- ja osallistumismaksut, omien tapahtumien kilpailu- ja kahviotuotot, myyjäiset, arpajaiset, yritys yhteistyö (sponsorointi), erilaiset kulutushyödykkeiden myyntikampanjat ja talkootyöt kolmannen lukuun. Tutkimuksen tietoperusteissa mainittiin myös kuntien avustukset merkittävänä osana toiminnan rahoittamisesta. Haastattelujen perusteella voidaan tulkita, että kuntien avustukset näyttelevät edelleen merkittävää roolia urheiluseuran toiminnan rahoituksessa. Kaikissa vastauksissa kuntien tärkeys toiminnan rahoituksessa tuli selkeästi ilmi. Kunnat rahoittavat urheiluseurojen toimintaa erilaisilla toiminta- ja kohdeavustuksilla, ja lisäksi monissa kunnissa lasten ja nuorten harrastamiseen tarvitsemat tilavuokrat olivat joko edullisempia kuin aikuisilla tai joissain tapauksissa jopa ilmaisia. Perinteisen varainhankinnan keinoista tutkimuksen tuloksissa voitiin nähdä, että myyjäiset, arpajaiset ja kulutushyödykkeiden myyntityö eivät enää ole urheiluseurojen toiminnassa tärkeimpänä varainhankintakeinona, vaikka niitä edelleenkin urheiluseuroissa halutaan ylläpitää monipuolisen varainhankintapaletin ylläpitämiseksi. Haastatteluun vastanneet korostivat, että ihmisten ominaisuuksista johtuen tietyntyyppiset myyntikampanjat sopivat paremmin toisille, kun joku toinen tekee osansa mieluiten tekemällä työsuorituksen.

Kolmannen lukuun tehtävien talkootöiden verotuksesta ei ole olemassa selkeää ohjetta. Laki määrittelee yleishyödyllisen yhteisön verottomuuden talkootöiden osalta yleisellä tasolla, ja periaatteessa jokainen yhteisön ulkopuolinen talkootyö tulisi verotuksen näkökulmasta ajatella tapauskohtaisesti. Tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että urheiluseuroissa tunnustetaan hyvin talkootöistä saadun korvauksen käyttäminen koko seuran tai joukkueen hyväksi riippumatta siitä,

ketkä ryhmästä ovat olleet talkootyötä suorittamassa. Urheiluseuroissa tiedostetaan myös se, että yksittäisten ja satunnaisten talkootöiden ollessa taloudellisesti hyvin pieni osa toiminnan kokonaisbudjetista, verotuksellisesti ongelmatilanteita ei ole tulossa. Tutkimuksen perusteella voidaan kuitenkin nähdä, että pääsääntöisesti muut verottoman talkootyön edellytykset olivat vieraita urheiluseuratoimijoille. Haastatteluissa haastateltavat eivät yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta maininneet työn johtoon ja valvontaan liittyviä tekijöitä, kilpailutilanteessa toimimista tai talkootyön laatua omaan varsinaiseen toimintaan nähden huomioon otettavina asioina talkootyön vastaanottamistilanteessa tai veroilmoitusta tehdessä.

Opinnäytetyön tietoperustassa on käytetty paljon verottajan laatimia ohjeistuksia, jotka perustuvat voimassa olevaan lainsäädäntöön. Ohjeistuksissa kerrotaan ajantasaisen lainsäädännön tilanteesta, ja annetaan esimerkkejä erilaisista tulkinnoista talkootöiden verotuksellisiin seikkoihin liittyen. Urheiluseurojen toiminnassa ohjeistus nähdään tarpeellisena, mutta yksiselitteisesti urheiluseurojen puolelta toivotaan tarkempia sääntöjä talkootöiden verotukselliseen arviointiin. Harvoissa tilanteissa urheiluseuroissa on mahdollista jäädä odottamaan verottajan ennakkopäätöstä yksittäisen talkootyön verokohtelusta. Talkootöitä halutaan tehdä ja ottaa vastaan, mutta taloudelliset realiteetit tulisi olla selvillä ennen talkootyön vastaanottamista, jotta kaikilta ikäviltä jälkiseuraamuksilta voidaan välttyä.

6.3 Johtopäätökset ja kehittämissuhteet

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa urheiluseuroissa tehtävien talkootöiden ja niihin liittyvien verotuksellisten seikkojen huomioiminen seurojen toiminnassa. Tutkimuksessa haluttiin selvittää, millaisia talkootöitä urheiluseuroissa tehdään ja kuinka verotuksellisia seikkoja seuroissa otetaan huomioon talkootöiden suunnittelussa ja tekemisessä. Lisäksi pyrittiin löytämään kehityskohteita, jotka helpottaisivat urheiluseuroissa tehtävien talkootöiden hallinnollista haastetta.

Talkootöiden tekeminen on erittäin suuressa roolissa urheiluseurojen varainhankinnassa ja kustannusten noustessa talkootöiden tekemistä yritetään seuroissa kasvattaa entisestään, jotta toimintakuluihin olisi käytettävissä rahoitusta harrastajien maksamien toimintamaksujen lisäksi. Talkootöiden tekemiseen kolmannen lukuun liittyy kuitenkin monenlaisia verotuksellisia ongelmakohtia, joiden tulkintaan ja selvittämiseen urheiluseurojen vapaaehtoistoimijoiden resurssit ja osaaminen eivät useinkaan tahdo riittää. Urheiluseurat kamppailevat niukkojen resurssien kanssa koko ajan kiristyvässä kilpailussa harrastajista ja toimijoista, joten aika ja voimavarat haluttaisiin keskittää ennen kaikkea laadukkaan toiminnan arkipäiväiseen pyörittämiseen sen sijaan, että osaamista pitäisi suunnata talous- ja hallintoasioihin.

Urheiluseurojen talous on nykyään tiukoilla, ja kaikki rahoitukseen liittyvät epävarmuudet ovat seuratoiminnalle haastavia tilanteita. Talkootyöhön liittyvä lainsäädäntö koetaan epäselvänä, ja siihen kaivattaisiin täsmennystä. Etenkin elinkeinotoiminnan laatuun ja määrään olisi verottajan tai lainsäätäjän syytä tehdä tarkennuksia, jotta urheiluseuratoimijat voisivat yksiselitteisemmin nähdä, mihin kategoriaan kulloinkin talkootyön tekeminen verotuksellisesti asettuisi. Euromääräiset rajat verovapaalle varainhankinnalle on yleinen toivomus urheiluseuratoimijoilta verottajalle ja lainsäätäjän suuntaan, jotta toiminnan taloudellisten vaikutusten arviointi olisi yksinkertaisempaa ja läpinäkyvää.

Tässä tutkimuksessa tehtyä selvitystä on mahdollista käyttää urheiluseurojen kuten muidenkin yleishyödyllisten yhteisöjen talkootöiden suunnittelussa ja kehittämisessä. Yhdistysten toiminnasta vastuussa olevien henkilöiden on oltava tietoisia voimassa olevasta lainsäädännöstä ja ohjeistuksesta. Toimintaa suunniteltaessa taloudelliset riskit verotuksen kannalta on ainakin tiedostettava, jotta mahdolliset veroseuraamukset eivät aiheuta taloudellista ahdinkotilannetta yhdistyksen toimintaan. Talkootyön tekemisellä on suomalaisessa yhdistyskulttuurissa pitkät perinteet, ja niiden toivotaan jatkuvan siitäkin huolimatta, että verotuksellisia uhkatekijöitä on olemassa. Talkootöitä ei haluta nähdä vain rahana, vaan niillä on myös tärkeä rooli yhdistysten ja joukkueiden yhteenkuuluvuuden ja yhteisöllisyyden lisätekijänä.

Lähteet

10 Sports Marketing Hub Oy 2021. Sponsorointi ja urheilumarkkinointi 2021-raportti: suomalaissponsorit panostavat sosiaaliseen mediaan, tulosten mittaamisessa haasteita. Viitattu 28.4.2025. <https://10.fi/sponsorointi-ja-urheilumarkkinointi-raportti/>.

Anttila, R. & Virtanen, S. 2024. Rantalaisen talousopas urheiluseuroille. Rantalainen. Viitattu 17.5.2025. <https://www.rantalainen.fi/wp-content/uploads/2024/08/Rantalaisen-urheiluseurojen-talousoapas-2024-paivitetty.pdf>.

Arpajaislaki 1047/2001. Annettu 23.11.2021. Viim. muutos 28.6.2025. Viitattu 10.5.2025. <https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/2001/1047>.

Arpajaisverolaki 552/1992. Annettu 26.6.1992. Viim. muutos 16.12.2021. Viitattu 10.5.2025. <https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/1992/552>.

Arvonlisäverolaki 1501/1993. Annettu 30.12.1993. Viim. muutos 19.12.2024. Viitattu 19.5.2025. <https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/1993/1501>.

Edilex Lakitieto Oy 2025. Lakitietopalvelu. Viitattu 18.5.2025. <https://www-edilex-fi.ezproxy.jamk.fi:2443/oikeuskaytanto>.

Eskola, J. & Suoranta, J. 2014. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 14.p. Tampere: Vastapaino.

Halila, H. & Tarasti, L. 2024. Yhdistysoikeus. 6.p. Helsinki. Alma Insights. Viitattu 16.5.2025. <https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.jamk.fi:2443/teos/lADBBXFTEB#kohta:Yhdistysoikeus/piste:tS>.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki. Gaudeamus Oy.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2010. Tutki ja kirjoita. 15.–16. p. Helsinki: Tammi

Hossain, T., Kallio, M. & Suortti, K. 2013. Urheiluseurat kunniaan. Liikunnan ja urheilun rahoituksen painopisteeksi perustaso – lapset ja nuoret. Valtioneuvoston julkaisuja 2013:7. Viitattu 22.4.2025. https://www.liikuntaneuvosto.fi/wp-content/uploads/2019/09/Urheiluseurat_kunniaan_www.pdf.

Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Näin kirjoitan opinnäytetyön alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 202.

Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 234.

Kananen, J. 2019. Opinnäytetyön ja pro gradun kirjoittajan pikaopas. Avain opinnäytetyön ja pro gradun kirjoittamiseen. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 262.

Koski, P. & Mäenpää, P. 2018. Suomalaiset liikunta- ja urheiluseurat – tilanne, muutokset ja tulevaisuus. Turun yliopisto. Raporttitiivistelmä. Viitattu 18.4.2025. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161059/Suomalaiset%20liikunta-%20ja%20urheiluseurat.pdf>.

Koski, P. & Mäenpää, P. 2018. Suomalaiset liikunta- ja urheiluseurat muutoksessa 1986–2016. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018:25. Viitattu 20.4.2025. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160926/okm25.pdf>.

Koskinen, T. 2024. Liiketoiminnan lehtori JAMK. Tutkimus- ja kehittämistoimintakurssin luento. 1.10.2024.

Laki eräiden yleishyödyllisten yhteisöjen veronhuojennuksista 680/1976. Annettu 13.8.1976. Viim. muutos 9.9.2016. Viitattu 17.5.2025. <https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/1976/680>.

Loimu, K. 2013. Yhdistystoiminnan käsikirja. 6. p. Helsinki. Sanoma Pro Oy

Myrsky, M. 2014. Yhdistysten ja säätiöiden verotus. 2. p. Helsinki. Lakimiesliiton kustannus.

Oikeusministeriö 2025. Finlex.fi. Oikeudellisen aineiston julkinen ja maksuton verkkopalvelu. Viitattu 17.5.2025. <https://finlex.fi/fi/oikeuskaytanto>.

Oikeusministeriö 2006. Kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytykset. Työryhmämietintö 2006:14. Viitattu 18.5.2025. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75952/omtr_2006_14_kansalaisyhteiskunnan_toimintaedellytykset.pdf.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2025. Avustus seuratoiminnan kehittämiseen (seuratuki) 2025. Viitattu 17.5.2025. <https://okm.fi/-/seuratoiminnan-kehittamistuki-seuratuki>

Patentti- ja rekisterihallitus 2025. Yhdistysrekisteri. Viitattu 22.4.2025. <https://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri.html>.

Perintö- ja lahjaverolaki 378/1940. Annettu 1.1.1940. Viim. muutos 21.12.2023. Viitattu 17.5.2025. <https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/1940/378>.

Perälä, S. & Perälä, J. 2006. Yhdistyksen ja säätiön talous, kirjanpito ja verotus. 3. p. Helsinki. WSOYpro.

Puronaho, K. 2014. Drop-out vai throw out? Tutkimus lasten ja nuorten liikuntaharrastusten kustannuksista. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2014:5. Viitattu 20.4.2025. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75232/okm5.pdf>

Puusa, A. & Juuti, P. 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus.

Rauste, O. 2017. Lasten ja nuorten urheilun oikeussäännöt. Helsinki. Tietosanoma.

Ringuet, C. 2013. Volunteers in sport: Motivations and commitment to volunteer roles. Aspetar. Viitattu 17.5.2025. <https://journal.aspetar.com/en/archive/volume-1-issue-2/volunteers-in-sport-motivations-and-commitment-to-volunteer-roles#.YW-LhpBxaQ>

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 18.3.2025. <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/>

Sponsor Insight. 2025. Sponsorointibarometri 2024. Viitattu 18.4.2025. <https://www.sponsorinsight.fi/post/sponsorointibarometri-2024>.

Suomen perustuslaki 731/1999. Annettu 11.6.1999. Viim. muutos 5.10.2018. Viitattu 7.4.2025. <https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/1999/731>.

Taponen, E. 2012. Erityiskysymyksiä urheilun talkootyöstä. Urheilu ja oikeus 2012. 175–198. Edilex. Viitattu 17.5.2025. https://www-edilex-fi.ezproxy.jamk.fi:2443/urheilu_ja_oikeus/177310010.pdf.

Team26. Milano Cortina 2026 volunteers programme. Viitattu 17.5.2025. <https://team26.milanocortina2026.org>.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Tuloverolaki 1535/1992. Laki tuloveron käytöstä. Annettu 30.12.1992. Viim. muutos 5.2.2024. Viitattu 7.4.2025. <https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/1992/1535>.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta TENK 2024, Hyvä tieteellinen käytäntö. Viitattu 20.5.2025. <https://tenk.fi/fi/hyva-tieteellinen-kaytanta-htk>.

Työsopimuslaki 55/2001. Annettu 26.1.2001. Viim. muutos 30.12.2024. Viitattu 17.5.2025. <https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/2001/55>

Vero 2025. Talkootöiden verotus. Verohallinnon ohjeistus talkootöiden verotukseen. Viitattu 20.4.2025. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/yhdistys-ja-saatio/talkootoiden-verotus/>.

Verohallinto 2024. Dnro VH/7233/00.01.00/2024. Verohallinnon yhtenäistämisohteet vuodelta 2024 toimitettavaa verotusta varten. Viitattu 17.5.2025. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48275/verohallinnon-yhtenaistamisohjeet-vuodelta-2024-toimitettavaa-verotusta-varten/#3.2-lahjoitukset-yleishy%C3%B6dylliseen-tarkoitukseen>.

Verohallinto 2025a. Dnro VH/5164/00.01.00/2024. Verotusohje yleishyödyllisille yhteisöille. Verohallinnon ohje yhteisöjen verotukseen. Viitattu 20.4.2025. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/47999/verotusohje-yleishyodyllisille-yhteisoille5/>.

Verohallinto 2025b. Dnro VH/801/00.01.00/2023. Yleishyödyllisten yhteisöjen ja julkisyhteisöjen vapaaehtoistoiminnan ennakoperintäkysymykset. Viitattu 17.5.2025. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48059/yleishyodyllisten-yhteisojen-ja-julkisyhteisojen-vapaaehtoistoiminnan-ennakoperintakysymykset4/>.

Verohallinto 2025c. Dnro VH/6449/00.01.00/2024. Ennakkoratkaisuhakemuksen tekeminen ja siihen annettava päätös. Viitattu 18.5.2025. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/47819/ennakkoratkaisuhakemuksen-tekeminen-ja-siihen-annettava-paatos4/>.

Verohallinto 2025d. Hinnasto verohallinnon maksullisista palveluista. Viitattu 18.5.2025. https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/49191/hinnasto_verohallinnon_maksullisista_pa/.

Yhdistyslaki 503/1989. Annettu 26.5.1989. Viim. muutos 3.2.2023. Viitattu 7.4.2025. <https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/1989/503>.

Liitteet

Liite 1. Haastattelurunko

Teemahaastattelun runko

Seuran taustatiedot (ei kirjoiteta opinnäytetyöhön)

Seuran nimi

Laji/lajit

Jäsenmäärä

Talousarvio €

Haastattelun toteutus

Haastattelija

Aika ja paikka

Kesto

Haastateltava henkilö (ei kirjoiteta opinnäytetyöhön)

Asema seurassa

Teemat

Teema 1: Seurasta yleisesti

Teema 2: Seuran varainhankinta

Teema 3: Talkootyöt seurassa

Teema 4: Verotukselliset seikat talkootyössä

Teema 5: Ongelmatilanteita talkootyön verotukseen liittyen